

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

DIN SUMAR:

*Răsufierea
fierbinte
a Saharei*

*A fost
găsită
antilumea?*

*În 1980,
omul-
amfibie*

*De ce avem
un an
capricios*

*Unde sînteți,
ființe
extraterestre?*

*Mata Hari,
în sfîrșit
descifrată!*

*Cea mai
comodă scară
pentru faraoni*

38

ANUL XXV

(1279)

19 SEPTEMBRIE 1969

„Zîmbiți, vă rog“, pe fundalul faimoaselor porți de fier leningrădene

Foto: N. Fedotov.

Cousteau — un nume sinonim cu pionieratul și, în același timp, cu stadiul cel mai avansat al explorărilor submarine. „Larousse”-ul îi publică portretul și dacă textul ce i-l rezervă reprezintă o treime din cel consacrat lui Cristofor Columb, e totuși de proporții egale cu spațiul acordat lui James Cook, celebrul navigator din sec. XVIII.

Comandantul Jacques-Yves Cousteau va implini în curând 60 de

ani, dar cine, văzându-l în costumul de „scafandru autonom” — inventat de el și de prietenul său Emile Gagnan în 1946 — gata să plonjeze la o nouă adâncime record, ar putea spune că acest veșnic neastîmpărat cercetător al mărilor și oceanelor va îmbătrini vreodată? Cousteau a consacrat jumătate din viață plonjării subacvatice, dar cele mai îndrăznețe planuri de investigație le rezervă anilor săi viitori.

Documentar

În 1980, omul-amfibie

Noul batiscaf care se construiește acum, după planurile sale, la Marsilia — o dezvoltare a tipului de „farfurie submarină”, un alt „patent Cousteau” — va putea cobori pînă la 3000 de metri sub nivelul mării. „S.P.-3000” este de fapt un fel de „cabină spațială”, avînd o greutate de numai 8 tone, lungimea de 8 m și lățimea de 3 metri. Camera de lucru propriu-zisă va adăposti un echipaj de trei persoane. Mini-bastimentul submarin, care se va scufunda cu viteza de 1 metru pe secundă, va fi înzestrat cu un echipament tehnic superior tuturor celor folosite pînă acum, cu camere de televiziune și de filmare, cu proiectoare puternice și brațe articulare ce vor permite cercetarea minuțioasă a fundului marin și culegerea de „eșantioane” înrudite cu cele recoltate de Armstrong și Aldrin de pe solul lunar. Deplasîndu-se pe fundul marin cu circa 6 km pe oră — viteză suficientă pentru învingerea forței curenților oceanici — și avînd o autonomie de scufundare de 48 de ore, viitorul batiscaf-farfurie va permite lui Cousteau să treacă la investigații imaginate în visele sale încă acum 10 ani, cînd prima farfurie submarină a coborît la 300 de metri.

Purtînd un simplu costum subacvatic, Cousteau reușise să atingă — în 1959 — 60 de metri. De aici și pînă la o adâncime de cinci ori mai mare i se părea un salt formidabil! La distanță de un deceniu, formidabilul se ridică la scară înzecită.

Ca să ajungă aici, 2500 de ore sub apă, Cousteau a acumulat 2500 de ore de plonjare, devenind cel mai ilustru „submarinar” din lume. Plus o imensă experiență, pe care o pune în slujba explorării celui mai întins continent necunoscut: marea — 70 la sută din suprafața globului.

Jacques-Yves a fost subjugat de farmecul mării de la vîrsta de 7 ani. Ore în șir — mărturisește azi sexagenarul — priveam de pe țarm trecerea vapoarelor. Copil plăpînd, meseria de marinar reprezenta pentru mine tot ce nu eram. Mă fascina.

La 10 ani, monitorul unei tabere de vacanță l-a interzis categoric să înoate. Copilul a reacționat, așa cum era de așteptat, încălcînd consemnul brutal. Și a ajuns unul dintre cei mai buni înotători din Franța. Trebuînd să-și aleagă mai tîrziu cariera, avînd de ales între școala navală, medicină și cinema, a preferat marina, dar ca orice ofițer de bord ignora total ceea ce se petrecea sub fundul vasului. Prima revelație a tainelor adîncurilor i-a prilejuit-o întîlnirea cu un bătrîn pescar, în Extremul-Orient, după absolvirea Școlii navale. Alte două întîmplări din timpul celui de-al doilea război mondial i-au hotărît cariera subacvatică.

De la primele contacte cu adîncul, întreaga optică a pasiunii sale de mediu marin a devenit alta: Miracolul — mărturisește Cousteau — este lărgirea orizontului. Aidoma astronautilor care privesc pentru prima oară, din spațiu, Pămîntul. Marea este și ea o altă lume. În adînc presiunea crește rapid, densitatea mediului acvatic este de o sută de ori mai mare decît a celui terestru, în schimb gravitația e suprimată. Te trezești în stare de imponderabilitate. Peștele care se oprește din înot rămîne suspendat. Nu mai are greutate, nici nu cade, nici nu urcă. Înnotătorul — la fel — rămîne suspendat ca un arhanghel. Experiența e total inedită și nu lipsită de urmări. Înnotătorii subacvatice nu se mai pot comporta ca oamenii obișnuiți în viața curentă. Dar secretul lor este simplu: au întrevăzut un alt mod de a trăi — în condiții de imponderabilitate.

De la „Calypso” la „Precontinent”

Cousteau nu s-a mulțumit însă cu experiența individuală. În 1945, el înființează „Grupul de studii și cercetări submarine” de la Toulon (G.E.R.S.), care și-a început activitatea într-o formă extrem de modestă. Mult mai tîrziu, ajunși în posesia vasului-laborator „Calypso” datorită sprijinului unui mecena, Cousteau și primii săi

discipoli s-au putut desfășura în voie. Astăzi, G.E.R.S.-ul său numără 85 de tehnicieni și ingineri de înaltă calificare.

Una dintre primele realizări marcante în istoria cercetărilor submarine a fost conceperea „laboratorului-geamandură”. Construit la Nisa, cu 8 ani în urmă, el a intrat imediat în serviciu, dovedindu-și pe deplin utilitatea în efectuarea măsurătorilor oceanografice într-un loc anumit, indiferent de starea vremii. Plutînd la suprafață, dar pătrundînd cu infrastructura pînă la 50 metri adîncime, laboratorul permite unui număr de 6 specialiști aflați la bord să facă observații fără întrerupere. Ei rămîn în submersiune 5 luni, petrecînd apoi o lună pe uscat. Lucrînd în două schimburi, se asigură continuitatea activității științifice submarine.

În 1962 a început seria experiențelor devenite celebre sub denumirea „Precontinent” I, II și III. Începutul a fost făcut cu „Diogene” — un fel de casă

La toate aceste experiențe, care au reușit pe deplin, a participat și inițiatorul lor: Jacques-Yves Cousteau. El și-a sărbătorit chiar împlinirea a 26 de ani de căsătorie în „Casa scufundată”, în care și soția sa petrecuse patru zile, alături de acvanauți.

1965 a fost anul următoarei reușite: „Precontinent III”, în largul Mediteranei, la Cap-Ferrat. „Casa” a fost scufundată la 100 m., iar tehnicienii au lucrat 27 zile (23 în adînc și 4 zile de decompresie) la 120 m.

„Precontinent IV”, prevăzută pentru 1972, vizează marile adîncimi, dar pentru aceasta trebuie verificate în prealabil, prin experiențe pe animale, efectele fiziologice ale amestecului oxigen-heliu. Drept „cobai” în această experiență unică în lume servesc cițiva țapi, introduși în simulatoare de adîncime la Centrul de studii marine avansate de la Marsilia. Alegerea s-a oprit asupra acestui animal, fiindcă el se apropie cel mai mult de om în fiziologia respiratorie și are cam aceeași

La primul Congres internațional de oceanografie, care a avut loc anul acesta la Brighton (Anglia), a fost pusă în evidență posibilitatea folosirii resurselor uriașe pe care le oferă apele și fundul mărilor și oceanelor pentru rezolvarea problemelor alimentare și a nevoilor de materii prime.

Cousteau — primul „om amfibie”?

În această ordine de idei, vizionarul Cousteau are multe de spus: **Primul scop al științelor mării — mie nu-mi place termenul oceanografie — va trebui să fie obținerea de informații instantanee despre tot ce se petrece, în fiecare clipă, pretutindeni în mare. De aceea, pe întinsul oceanelor globului, vor trebui instalate 5000 de laboratoare-geamandură; ele vor trimite tot timpul date și informații, prin intermediul sateliților de comunicații, către stații de calculatoare uriașe care le vor prelucra.**

Al doilea obiectiv: studierea fenomenelor particulare semnlate de laboratoarele detectoare și comunicate de computere. În acest scop ar urma să fie folosite submarine, de preferință nucleare, de 5—6000 tone, hidroavioane cu decolare verticală etc.

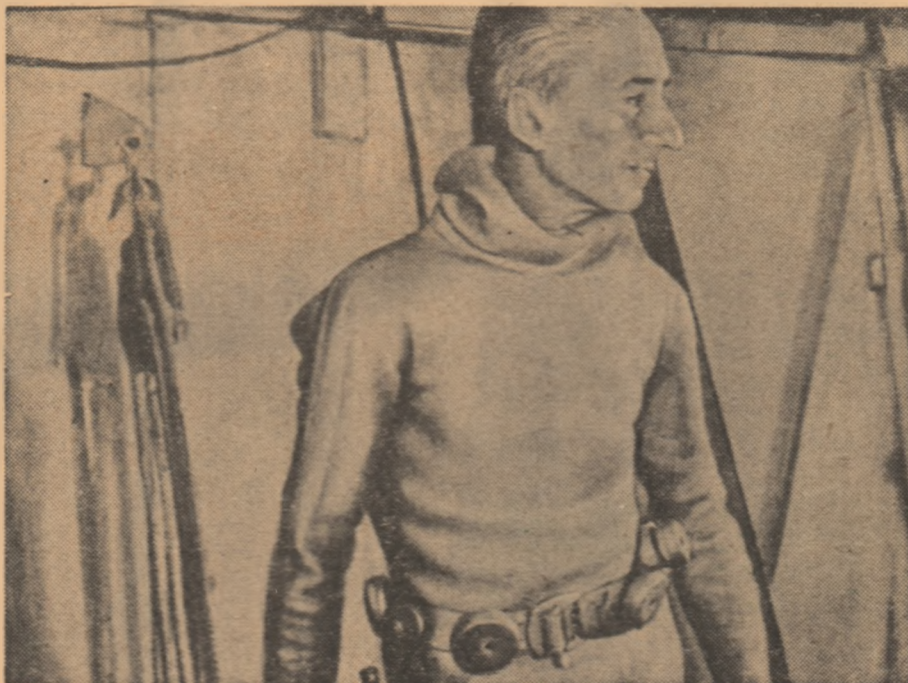
Pe de altă parte, după Cousteau, unul din principalele obiective ale oceanografiei ar fi și dirijarea mersului vremii. Pămîntul este o mașină termodinamică a cărei sursă de căldură este Soarele, iar marea servește deopotrivă ca boiler și condensator. Toate fenomenele de climat, temperatură, ploaie, furtuni, cicloane, sînt create de consecințele produse de această mașină termodinamică. Baza o constituie evaporarea apei oceanelor. Dacă vrem să schimbăm vremea, trebuie să oprim evaporarea în anumite locuri sau s-o accelerăm, după necesități. Ceea ce, din punct de vedere științific — și chiar în mod practic — este perfect posibil.

În visele sale, Cousteau mai întrezărește și crearea... omului-amfibie. Un produs al științei-ficțiune? Nicidecum, afirmă el. Pentru a rezista la presiunea de la mari adîncimi omului trebuie să i se scoată plămîni. În circuitul său sangvin i se va greșa un cartuș care-l va oxigena singele pe cale chimică, debarasîndu-l de acidul carbonic. Ne mai avînd riscul decompresiei, el va putea urca Everestul cîntînd. Omul se va simți la largul său în mare ca și în spațiul cosmic. De altfel, se și lucrează la această fantastică realizare. Primele experiențe chirurgicale pe animale vor fi efectuate în 1975, iar pe om în 1980.

Deci, peste un deceniu, vom avea primii oameni-amfibie? Cousteau va fi atunci septuagenar. Poate că el însuși se va supune primei operații, devenind omul-amfibie Nr. 1.

documenta.

documentar docum
rentar documentar du
documentar document
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Comandantul Cousteau

scufundată la 10 m., din care tehnicienii plecau să lucreze la adîncimea de 25 m. Durata: 10 zile „Sinteți nebuni — li s-a spus inițiatorilor. Experiențele făcute cu șoareci au avut un singur rezultat: moartea”.

Cousteau nu s-a descurajat. Ideea de a scufunda un laborator cu echipaj uman i-a fost sugerată în 1957 de un medic din marina americană, George Bond, preocupat să găsească mijlocul de a evita accidentele de decompresie. Cînd locuiești la 10 metri sub apă și lucrezi la 25 metri, nici nu se pune problema decompresiei. După 5—6 ore de lucru pe zi, singele înnotătorilor subacvatice este complet saturat de toate gazele absorbite la adîncime, astfel încît repetarea activității în zilele următoare — cu repaosul petrecut în cabina laboratorului — poate continua fără risc. Ei sînt supuși o singură dată operației de decompresie, la părăsirea finală a „adăpostului”, înainte de a se ridica la suprafață.

O nouă tehnică în activitatea subacvatică

După prima reușită, în 1963 a fost lansat „Precontinent II”. De data aceasta, au fost imersate două „case”: una la 10 m., adăpostind 5 oceanauți care aveau să lucreze la 25 metri adîncime, iar alta — la 25 m (în care se putea respira amestecul clasic: oxigen-azot-heliu), folosită ca adăpost și punct de plecare al celor ce urmau să acționeze la 50—60 m. Primii au rămas o lună sub apă, ceilalți 8 zile.

greutate. Accidentele fatale înregistrate pe parcurs îl fac pe Cousteau să afirme că „Precontinent IV” va fi lansat numai atunci cînd rezultatele studiilor fiziologice pe animale vor indica limitele plonjării cu heliu.

● Intre limite și fantezie

Există limite, desigur, dar geniul uman și progresele tehnico-științifice ale epocii noastre par să le întrecă. Pînă unde va reuși Cousteau, sau colaboratorii săi mai tineri, să ajungă? 97 la sută din întinsul oceanelor au adîncimi medii de 6000 de metri, iar restul de 3 la sută reprezintă gropi de pînă la 11 000 metri...

De pe acum însă imaginația devine neputincioasă pentru a determina tot ce se poate face din și în mare. După milenii de care a avut nevoie pentru a cuceri Pămîntul pe orizontală, omul secolului XX se arată mai grăbit în asaltul pe verticală. În timp ce se avîntă cu o temeritate uimitoare spre înălțimile Cosmosului, începe să acorde aceeași însemnătate adîncurilor mării.

Paralel, și uneori în colaborare cu echipa Cousteau, alți specialiști întreprind în ultimul timp noi experiențe subacvatice în Marea Caraibilor și în largul coastelor Californiei, experiențe care tind să depășească potoul atins deocamdată de pionierul acvanauticii. În apele Mării Negre, Uniunea Sovietică efectuează experiențe similare. Recent, cercetători sovietici au lucrat chiar la bordul laboratorului subacvatic construit de Cousteau, efectuînd interesante studii în partea de nord-vest a Mediteranei.

Calitatea
Calitatea actuală
Calitatea actuală
Calitatea actuală
Calitatea actuală
Calitatea actuală
Calitatea actuală
Calitatea actuală
Calitatea actuală
Calitatea actuală

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Nespus de prețioasa aqua simplex...

Fenomen mondial, poluarea apelor este una din marile probleme ale lumii moderne. Ea pune în primejdie sănătatea și — se afirmă chiar — însăși existența speciei umane. Toți specialiștii sînt de aceea unanimi în a trage acest semnal de alarmă: Ori vom ucide poluarea, ori poluarea ne va ucide pe noi!

Marea neagră care a mințit recent coasta bretonă în urma accidentului suferit de petrolierul „Gironde” a readus în memorie catastrofa provocată în 1967 de naufragiul lui „Torrey Canyon”.

Sena, blocată de spumă de detergenți

Otrăvirea Rinului și primejdia consecutivă care a planat în iunie asupra Olandei au alarmat opinia publică din vestul Europei. În Italia, „profanarea” lacului Lugano, sanctuar al turismului internațional, cu uleiuri de salată a zguduit ca o bombă politico-economică autoritățile, care au hotărît închiderea sine-die a uzinei vinovate. Dar ce să mai vorbim despre trista soartă a unora din marile lacuri de pe teritoriul S.U.A. Storm Lake din statul Iowa a văzut murind în câteva zile pe țărmurile sale mai bine de 8 000 de păsări și animale terestre, lacul Michigan a atins o toxicitate care atacă epidermele înnotătoarelor, iar poluarea lui Erie l-a golit nu numai de pește, ci de orice viață transformîndu-l într-un lac muribund. Pentru a-l salva, s-a calculat că ar trebui investite 30 de miliarde de dolari, adică mai mult decît a costat proiectul „Apollo”!

Acumularea deșeurilor organice și a produselor chimice de toate felurile — deversate în fluvii, riuri, lacuri — asfixiază materia vie care este apa și ucide bacteriile, acești autoepuratori

naturali. La înmulțirea germeilor patogeni, care rezultă de aici, se adaugă apoi marea de noi detergenți, foarte nocivi — indiferent dacă sînt sau nu enzime! — întrucît moleculele lor nu sînt bio-degradabile, adică sînt refractare la acțiunea microorganismelor. Agricultură modernă, care utilizează enorme cantități de îngrășăminte artificiale și de alte produse chimice, evacuează și ea elemente dăunătoare în apele subterane și cursurile de apă.

Pe de altă parte, trebuie să ne împăcăm cu gîndul că modificarea compoziției apelor naturale este un însoțitor inevitabil al dezvoltării societății, al progreselor sociale și tehnice, al civilizației. Acum cîteva secole, apa Senei era atît de limpede la Paris încît se vedea fundul abiei. Acum 150 de ani, în clipele de răgaz membrii Parlamentului britanic pescuiau în apele cristaline ale Tamisei. Dar nici nu trebuie să căutăm atît de departe în trecut! Acum 100 sau chiar acum 60 de ani se constata o remarcabilă transparență a apei multor fluvii din vestul S.U.A., Canada sau Siberia, a cărei industrializare a început după instaurarea puterii sovietice. În aceeași epocă se putea prinde pește în riul Moscova, sub zidurile Kremlinului. Cine ar mai putea preconiza iară restabilirea acestor condiții în marile orașe de astăzi sau de mâine! Dar e urgent să se caute noi forme de utilizare a apei în producția industrială și agricolă, să se îmbunătățească radical tehnologia și epurarea apelor reziduale.

După cum afirmă, într-un recent articol, prof. Semion Vendrov din Moscova, una din filierele esențiale ale progresului în materie de protecție a apelor împotriva poluării ar trebui să fie alegerea rațională a locurilor de deversare a apelor reziduale epurate. Timp de două-trei generații ar trebui să se procedeze la o despărțire totală a apelor reziduale de cele naturale în bazine „arteriale” și „venoase” deschise și închise, naturale și artificiale. Ceea ce înseamnă — arată prof. Vendrov — că sistemele de canalizare cu care sînt dotate acum orașele sau grupurile de orașe, întreprinderile sau zonele industriale ar trebui să asigure colectarea, epurarea și transportul apelor reziduale pe teritorii din ce în ce mai întinse. Urmind ca într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, sistemele de canalizare să înglobeze state întregi sau chiar grupuri de state. Locurile de colectare a apelor reziduale, chiar epurate, și locurile lor de tratare ar trebui să facă obiectul unor acorduri internaționale. Căci problema poluării mărilor și oceanelor, ca și corolarul ei — protecția împotriva acestui fenomen negativ al civilizației — este o chestiune care interesează întreaga omenire.

REUNIUNI INTERNAȚIONALE

Un important instrument de vehiculare a gîndirii

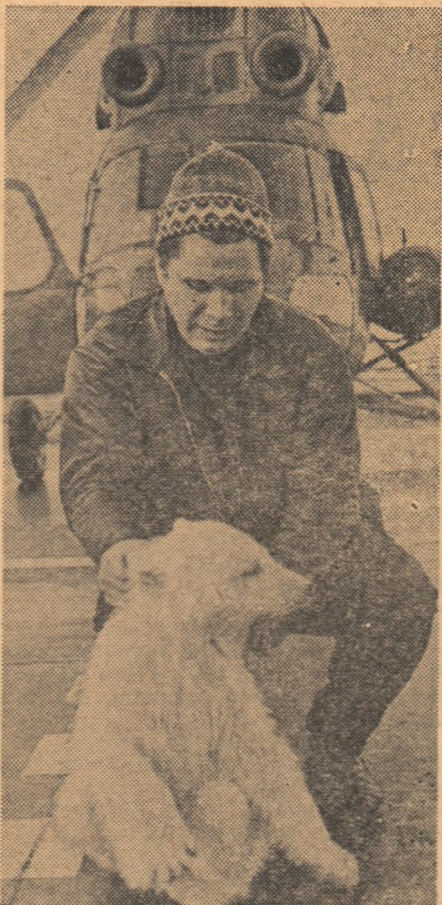
Conform recensămîntului, limba rusă este vorbită de 176 milioane de oameni. Dar calcule recente făcute de acad. Viktor Vinogradov arată că numărul celor care o studiază, se interesează de ea sau doresc să o învețe trebuie apreciat la 500 de milioane.

Interesul pentru limba rusă poate fi consemnat în toate straturile populației. Fenomenul se explică prin împrejurarea că, potrivit statisticilor U.N.E.S.C.O., circa jumătate din bibliografia pentru cele mai importante domenii de activitate este publicată în limba rusă. De aceea limba rusă este studiată acum în instituții de învățămînt superior din 58 de țări, și în școli din 34 de țări. Revista „Limba rusă peste hotare” editată de Universitatea din Moscova, are abonați în 75 de țări.

Acest interes pentru limba rusă și-a găsit o materializare în Asociația internațională a profesorilor de limba și literatura rusă. În 1967 a fost adoptat la Paris statutul Asociației și alese organele ei conducătoare, în frunte cu acad. V. V. Vinogradov. În cei doi ani care s-au scurs de atunci numărul țărilor reprezentate în Asociație a crescut de la 23 la 33.

Zilele trecute s-a încheiat la Moscova prima Conferință internațională a profesorilor de limba și literatura rusă care a întrunit 600 de delegați din

35 de țări. S-au purtat discuții, s-au stabilit contacte personale, s-a făcut un fructuos schimb de experiență. Oaspeții de peste hotare au avut apoi prilejul să facă o scurtă practică de limba rusă chiar la izvoarele ei.

Incursiunea spărgătorului de gheață „Murmansk” în apele polare s-a soldat, printre altele, cu o achiziție pe nume Țișă.

MAȘINI

O remorcă de 300 de tone

Pe o șosea largă aluneca lin, de parcă ar fi plutit, o gigantică remorcă încărcată cu fier. La un moment dat s-a apropiat de o cotitură bruscă. În aceeași clipă, la o comandă transmisă prin telefon, a intrat în acțiune un dispozitiv de rotire. Apoi a urmat un drum în pantă. Dar încărcătura nu s-a inclinat nici cu un centimetru.

Așa a decurs primul drum de încercare a remorcii de 300 de tone, construite la Uzina de construcții de mașini din Celeabinsk.

Acum, remorca se pregătește pentru un drum mai lung. Va porni spre destinație, tocmai în vestul Siberiei. A fost comandată de trustul „Irtișkanstroj” pentru transportul transformatoarelor de dimensiuni foarte mari, al excavatoarelor pășitoare, cu alte cuvinte al unor încărcături nedemontabile.

Principalul proiectant al neobișnuitei remorcii este biroul de construcții al uzinei din Celeabinsk. Un grup de colaboratori ai biroului a lucrat trei ani la realizarea gigantului. Ei au avut de rezolvat o seamă de probleme pe

cit de noi, pe atît de dificile. Între altele, a fost nevoie de un oțel special slab aliat, de piese turnate și țevi speciale etc. De fapt remorca a fost construită cu contribuția mai multor întreprinderi industriale.

După ce a trecut cu succes probele, gigantul de la Celeabinsk părăsește uzina lăsînd locul unei remorci și mai puternice, de 500 tone. Specialiștii au calculat că cheltuielile pentru construcția remorcii de 300 de tone vor fi amortizate după numai cîteva curse ale gigantului.

LA ORDINEA ZILEI

Estetica cucerește uzinele

Una din primele întreprinderi sovietice în care estetica și-a spus cuvîntul este uzina de mașini unelte din Sverdlovsk, construită prin anii 30. Acum cinci ani, cu sprijinul specialiștilor de la filiala din Ural a Institutului național de estetică industrială, colectivul uzinei a stabilit un vast plan de modernizare. Proiectul elaborat de desenatori prevede un nou sistem de iluminare, noi culori pentru interiorul halelor, mașini și dușumele, precum și reamenajarea locurilor de muncă. În urma acestor măsuri, uzina a devenit de nerecunoscut. Atelierele sînt astăzi mai spațioase, luminoase și chiar elegante fapt care, așa cum a constat conducerea uzinei, a contribuit la creșterea productivității.

Desenatorii sovietici specializați în estetică industrială își aduc o contribuție din ce în ce mai importantă la îmbunătățirea calității producției. Foarte multe din produsele concepute de ei sînt acum solicitate peste hotare.

Dar estetica industrială își extinde sfera de activitate și asupra vieții curente. Locuințele, magazinele, restaurantele, localurile destinate spectacolelor devin mai aspectuoase, mai confortabile cînd își spun cuvîntul desenatorii esteți. La Moscova, Leningrad, ca și în toate marile orașe ale U.R.S.S., estetica a devenit o preocupare la ordinea zilei. Locuitorii din Donețk, de pildă, sînt extrem de mindri de ultima realizare a orașului lor, magazinul „Lebăda”, o construcție luminoasă din sticlă, metal și beton, care se încadrează armonios în ansamblul arhitectural înconjurător.

De problemele esteticii industriale se ocupă astăzi în U.R.S.S. un institut specializat — recent creat în urma unei hotărîri a Consiliului de miniștri — care are 9 filiale în marile centre ale țării. În același timp, guvernul sovietic a propus Ministerului Învățămîntului să elaboreze și să pună în practică măsurile pentru ameliorarea formării și sporirea cadrelor de specialiști în estetică industrială. Cu sprijinul altor specialiști — arhitecți, economiști, sociologi — desenatorii sovietici au început să lucreze la conceperea unor obiecte așa cum vor trebui ele să arate peste 30 de ani.

Sînt probleme care interesează de altfel specialiștii din întreaga lume. Congresul Consiliului internațional al asociațiilor de estetică industrială ce va avea loc curînd la Londra va dezbate tema „Estetica, societatea, viitorul”. La acest congres vor participa eminente personalități din domeniul ciberneticii, prospectivei, sociologiei etc. și, firește, esteți industriali, printre care și specialiștii ai institutului sovietic susmenționat.

— E o jucărie frumoasă, o să k placă copiii

MATA-HARI, ÎN SFÎRȘIT DESCIFRATĂ!

Între mit și adevăruri

Cititorii își amintesc probabil de reportajul publicat în revista noastră la începutul anului 1967, în care publicistul sovietic S. Milin spulbera „mitul” Mata-Hari. O Dalilă modernă care a dus de nas o duzină de Samsoni, o regină a spionajului, perfidă ca Machiavelli și frumoasă ca Afrodita, o asemenea Mata-Hari n-a existat cîtusi de puțin — arăta S. Milin în reportajul său.

Recent, în presa sovietică a apărut un reportaj care aduce noi date despre frumoasa dansatoare olandeză — pe adevăratul ei nume Margaretha-Geertruida Zelle, executată în 1917 la Paris pentru spionaj în favoarea Germaniei — din care reproducem un fragment, socotind că-i va putea interesa pe cititorii noștri.

Destinul oamenilor din categoria faimoasei Mata-Hari este de a fi uitați cu timpul. Dar, oricît ar părea de paradoxal, Mata-Hari și-a câștigat faima de regină a spionajului mai ales după moarte, iar în cei 50 de ani care au trecut de atunci această faimă a continuat să crească. Cum se explică acest lucru?

Prin cel puțin trei cauze esențiale. Una dintre ele este secretul total în care s-au desfășurat ancheta și procesul intentat dansatoarei. Autoritățile franceze n-au dat niciodată publicității acuzațiile concrete aduse lui Mata-Hari și motivul pentru care a fost executată.

O altă cauză a avut un caracter privat: anume înclinația dansatoarei spre născocirile cele mai fanteziste, mai ales cînd era vorba de biografia ei. Născociri în care, datorită temperamentului ei de artistă, începea curînd ea însăși să creadă.

În sfîrșit, o altă cauză a fost legată mai degrabă de mediul ambiant: după secolul XIX, cînd spionii au fost socotiți niște răufăcători, secolul XX i-a transformat deodată în eroi. Literatura și presa au devenit mari amatoare de cavaleri ai capel și spadai, și cu atît mai mult de eroine de acest gen, rol pentru care Mata-Hari se potrivea extrem de bine. Încît cărțile și reportajele consacrate frumoasei dansatoare au început să se succedă cu repeziune. Împrumutînd unii de la alții fapte inventate și adăugînd cîte ceva și de la ei, autori cam lipsiți de scrupule au ridicat-o în scurtă vreme la rangul de cea mai mare spioană a tuturor timpurilor și popoarelor.

Un monopol desființat

Nu mai o întimplare sau, mai exact, două întimplări au permis în sfîrșit, după cîteva decenii, să se afle adevărul despre Mata-Hari.

Prima s-a petrecut într-o seară din iarna anului 1932, cînd, într-un sătuleț olandez aflat lingă hotarul cu Belgia, a poposit Sam Vaagenaar, directorul Biroului de publicitate pentru Europa al studioului „Metro-Goldwin-Mayer”. Acesta voia să culegă cît mai multe informații despre Mata-Hari, de la rușele și cunoscuții ei, în legătură cu turnarea unui film despre celebra spioană cu Greta Garbo în rolul titular. Vaagenaar intenționa mai ales să stea de vorbă cu Anna Linchens, fosta cameristă a faimoasei dansatoare, care a slujit-o cu devotament timp de doisprezece ani.

Bătrîna l-a primit cu bunăvoință pe american. Acesta a întrebato dacă își amintește de vreun episod din viața fostei sale stăpîne care s-o prezînte într-o altă lumină pe faimoasa spioană.

— Într-o altă lumină? — a repetat Anna Linchens, cu un zîmbet amar, întrebarea. Dv. vreți altfel. Atunci să vă spun adevărul: n-a fost niciodată spioană.

Vaagenaar se așteptase la orice, numai la asta nu. Totuși era o afirmație căreia merita să-i dea atenție.

— Să admitem că ar fi așa — a replicat el — dar ce dovadă aveți?

Din păcate, bătrîna n-avea dovezi. Dar a adăugat că dacă Vaagenaar ar fi venit cu un an înainte, ar fi putut răsfoi arhiva lui Mata-Hari, un vraf de scrisori, acte, caiete cu note zilnice,

bilețele de la adoratori etc. Acum însă prețioasele documente nu mai existau; grav bolnavă, Anna Linchens, îngrijorată de soarta arhivei fostei ei stăpîne, o arsesse.

Vaagenaar a fost zguduit.

— Și chiar nu v-a rămas nimic? a izbutit el să ingaime.

Doamna Linchens s-a ridicat atunci tăcută din fotoliu și a trecut în altă cameră, de unde s-a întors cu două albume groase legate în piele. Pe amîn-

Mata-Hari, așa cum o vedeau pe scenă spectatorii...

două se putea citi numele faimoasei spioane.

Pe prima pagină a celui dintîi album pe care l-a luat în mînă Vaagenaar a văzut fotografia unei femei frumoase, cu adnotația: „1905”. Răsfoind mai departe albumul, a găsit apoi o sumedenie de fotografii, tăieturi din ziare, scrisori, cărți de vizită, însemnări etc.

— E albumul ei — a observat doamna Linchens. Albumele astea cuprînd toată viața ei, încît n-am avut tîria să le distrug.

Vaagenaar a rămas toată seara în casa fostei cameriste, foietînd cu o curiozitate febrilă materialul pe care avusese norocul să pună mîna. Albumele îi dezvăluiau, an cu an, viața de fel ușoară a unei artiste care făcuse mari eforturi spre a ajunge celebră, iar după aceea spre a se menține cît mai mult pe culmile celebrității. Erau de toate acolo: succese și invidie, romane de dragoste ieftine și adoratori bogați, intrigi ale unor rivale fără talent, birfeli, peregrinări dintr-un oraș într-altul. Și multă, foarte multă muncă. Cîte două-trei spectacole pe zi. Un singur lucru nu era, dar lucrul principal pentru care Vaagenaar venise acolo: activitatea de spionaj a lui Mata-Hari.

— Vreți să luați cu dv. albumele? l-a întrebato la despărțire gazda. Sînt de acord, dar cu o singură condiție: să nu le dați nimănu înaintea de moartea mea.

Americanul a acceptat. De altminteri, bătrîna olandeză nici n-ar mai fi trebuit să-i ceară acest lucru, întrucît oricum n-avea de gînd să povestească nimănu despre convorbirea avută. Om de afaceri, Vaagenaar își dădea seama ce lovitură ar fi însemnat adevărul despre viața lui Mata-Hari pentru suc-

cesul filmului, care abunda în aventuri incredibile.

Abia după treizeci de ani, cînd filmul era pe jumătate uitat, și-a îngăduit Vaagenaar să publice o carte despre biografia celebrei femei, în care a reprodus și această discuție.

Așa s-au desfășurat lucrurile într-una din întimplările despre care am amintit mai sus.

A doua lovitură dată legendelor despre frumoasa spioană se datorește găsirii, din greșeală — de către un ziarist francez care lucra la un articol în arhivele ministerului Armatei — dosarului secret al cazului Mata-Hari. Cînd și-a dat seama de greșeală, ziaristul n-a căutat de fel s-o îndrepte. Și, deși dosarul era foarte voluminos (avea o grosime de aproape 15 cm), ziaristul a izbutit totuși să copieze o bună parte din el și să scoată hîrțile din arhivă. În felul acesta, monopolul asupra materialelor procesului intentat „stelei spionajului” a fost desființat.

Spioană sau victimă?

Care este totuși adevărul despre Mata-Hari? A fost sau nu spioană? Da, dar n-a lucrat pentru Germania, cum a fost acuzată la proces, ci numai pentru Franța.

Șeful serviciului de spionaj și contraspionaj militar francez, căpitanul Ladoux, i-a propus să devină agentă franceză. Ușuratică dansatoare, care pe deasupra mai suferea, ca de obicei, de o mare lipsă de bani, a acceptat să plece, în plin război, de la Paris în Olanda, țara ei natală, iar de acolo la Bruxelles, unde avea relații printre ofițerii superiori germani. A refuzat însă să primească un avans cu condiția că, dacă avea să afle informații importante, să i se dea drept recompensă un milion de franci.

...și fotograful închisorii

De ce tocmai un milion? Pentru că voia să se căsătorească și, dorînd să și asigure viitorul, i-a venit ideea năstrușnică de a obține acești bani de la serviciul de spionaj francez...

Așadar, în noiembrie 1916, Mata-Hari a plecat, via Spania, în Olanda. Pe drum vaporul a fost capturat de o navă militară engleză și dus, pentru controlul încărcăturii și verificarea călătorilor, într-un port englez. Acolo, Mata-Hari a fost arestată fiind bănuită că era spioana germană Clara Bendix, cu care dansatoarea semăna puțin, și dusă pentru interogatoriu la Londra.

În fața anchetatorilor, Mata-Hari a recunoscut cu naivitate că era agentă franceză și că, deci, călătorea cu o misiune încredințată de căpitanul Ladoux. Englezii, care izbutiseră să afle între timp identitatea tinerei femei, au fost consternați că francezii antrenaseră în

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

activitatea lor o persoană suspectă de a avea relații cu serviciul de spionaj german. Fapt pe care n-au întîrziat să-l comunice căpitanului Ladoux. Acesta, de teamă probabil, a refuzat să confirme afirmațiile dansatoarei, pretinzînd că ea călătorea din însărcinarea germanilor. După cum atestă stenogramele anchetei, Ladoux a recunoscut totuși mai tîrziu că îi dăduse o misiune faimoasei Mata-Hari, dar numai „spre a o verifica”.

Pe scurt, englezii au interzis dansatoarei să plece în Olanda, încît ea a trebuit să se înapoieze în Spania. Așa a devenit amanta lui von Kalle, atașatul militar german la Madrid, și a izbutit chiar să afle de la el informații importante despre o proiectată debarcare a germanilor și turcilor, de pe un submarin, în portul marocan Mehdia. Mata-Hari a comunicat aceste informații atașatului militar francez, colonelul Danvine, care le-a socotit de mare însemnătate și le-a transmis urgent în țară. Dar radiograma lui a fost interceptată de germani, iar von Kalle i-a reproșat apoi dansatoarei că e flecară. Mata-Hari i-a înștiințat imediat pe francezi că cifrul lor e cunoscut de germani, informație extrem de importantă pentru ei.

Simpatia frumoasei dansatoare era vădit de partea Franței. Cum nu primise nici o veste de la căpitanul Ladoux, la începutul lunii ianuarie 1917 a plecat din proprie inițiativă la Paris. Dacă ar fi fost, într-adevăr, spioană germană, pasul ei ar fi fost de-a dreptul o nebunie. Deși, și așa a dat dovadă de ușurință, întrucît știa prea bine că Ladoux refuzase să confirme englezilor că dînsa călătorea din însărcinarea serviciului de spionaj francez. Mai mult, după întoarcerea în Spania, trimisese cîteva scrisori și informații căpitanului Ladoux la care nu primise nici un răspuns. De asemenea, ar fi trebuit să-și amintească că în timpul precedentei ei călătorii la Paris fusese nu știa de ce reținută de poliție, deși avea viză franceză. O spioană cu experiență și-ar fi dat imediat seama că numele ei fusese trecut pe lista persoanelor suspecte.

Venînd din nou la Paris, a putut să se convingă că colonelul Danvine evita să se întîlnească cu ea, o dovadă în plus că ar fi trebuit să părăsească numaidecît Franța. Și totuși n-a făcut-o, deși numai un om extrem de ușuratic n-ar fi dat importanță acestor grave avertismente.

Timp de o lună, contraspionajul francez a ținut-o astfel pe Mata-Hari sub o permanentă observație, dar n-a izbutit să descopere că ea ar desfășura o activitate de spionaj. Cu toate acestea, la 13 februarie 1917, Mata-Hari a fost arestată. Ancheta a durat cinci luni, răstimp în care acuzata a respins categoric toate învinuirile. La sfîrșitul primului interogatoriu, ea a declarat: „Înainte de-a încheia, vreau să-mi exprim din nou protestul. Niciodată n-am făcut și n-am încercat să fac spionaj împotriva Franței... Niciodată nu mi-am întreprins prietenii lucruri care nu mă priveau... Niciodată nu m-am gîndit să fac spionaj. Numai împrejurările m-au silit să procedez altfel”. Ultima frază lăsa să se înțeleagă că francezii înșiși o convinseseră să facă spionaj în favoarea lor.

Procesul a început la 24 iulie (și a durat numai o zi și jumătate) cu următoarea frază rostită de procuror: „Răul pe care l-a pricinuit această femeie este incredibil. Este, evident, cea mai mare spioană a secolului”. Deși nimeni n-a putut furniza dovezi concrete împotriva acuzatei, tribunalul a declarat-o, după 45 de minute de deliberare, vinovată de toate cele opt puncte cuprinse în actul

T. Naumov

(continuare în pag. 11-c)

TEATRU

Întilniri cu Malii

Prima mea întilnire cu Teatrul Malii a avut loc la el acasă. Insoțeam, ca tânăr asistent de regie, turneul în U.R.S.S. al Teatrului Național „I. L. Caragiale” când, în prima seară a șederii la Moscova, înainte încă de a apuca să ne desfăcăm bagajele, am răspuns imboldului stăruitor al lui Radu Beligan:

— Nu se poate să fim aici, s-avem o seară liberă și să nu mergem la Malii.

Am văzut atunci „Lupii și oile” de Ostrovski, cu o pleiadă de actori străluciți, ce-și desfășurau sub ochii spectatorilor arta ca pe un evantai împodobit cu nestematele adevărului vieții.

Spectacolul din seara aceea, ca și multe altele pe care le-am văzut ulterior, unele și în turneele trupei în România, inclusiv acesta pe care îl încheie cu succes la București, după Timișoara și Craiova, au vibrat totdeauna pentru mine de emoția acelei prime întilniri și n-au dezmințit-o niciodată, culminând primăvara aceasta, când pentru prima oară, am pășit la Malii pe la „intrarea artiștilor”.

Intr-adevăr, Teatrului Mic din București, al cărui turneu în U.R.S.S. îl conduceam, i s-a făcut cinstea ca, deși cu 140 de ani mai tânăr (ați citit bine „o sută patruzeci”) să fie găzduit în cel mai străvechi lăcaș al artei scenice ruse. Nu poți intra și te pregăti pentru spectacol pur și simplu „profesional”, în cabine ale căror uși poartă numele unor corifei universal cunoscuți ca Șepkin și Ermolova. Nu poate fi rutinieră repetiția pe o scenă unde știi că seară de seară triumfă arta măștrilor de azi ai Malii-ului: Țariov, Jarov, Hohreakov, Șatrova și alții, alții alții. Nu te poți concentra rutinier înaintea intrării în scenă într-un foaier vechiat de prelunga siluetă în negru a Ermolovei din cunoscutul portret al lui Serov, un foaier, care prin catifeaua tapetului și a tapiseriei fotoliilor adânci, ca și prin stilul întregului mobilier, respiră aerul saloanelor unde își va fi citit piesele Cehov ori va fi repetat Stanislavski.

Am senzația că o parte din sentimentul de mare răspundere colectivă, cetățenească și artistică, de dăruire și seriozitate profesională, care a pulsat în succesul spectacolelor românești pe scena de la Malii, trebuie să se fi datorat și acestei ambianțe. Ea ne-a amintit o dată mai mult că o mare artă, indiferent dacă tradiționalist-academică sau inovatoare, nu este posibilă fără o mare devoțiune. Și încă ceva, fără de care schimburile artistice rămân literă goală: respectul pentru valorile culturale-umane.

Ion Cojar

CINEMA

În fiecare seară la unsprezece

Intr-o seară un bărbat formează la întâmplare un număr de telefon. Semnalul se repetă de multe ori până ce,

„arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta

Trei trumoase în frenezia dansului. Moment dintr-un spectacol al revistei leningradene.

la capătul celălalt, cineva ridică receptorul. O voce feminină răspunde obosită și puțin supărată de deranjul la o oră atât de târzie:

— Alo! Pe cine căutați?

Bărbatul se fisticățește. De fapt nu căuta pe nimeni. A dat și el telefon așa, ca să mai audă o voce omenească și să scape de singurătatea apăsătoare. Ar vrea să explice toate acestea, dar îi vine greu, oricum e o femeie necunoscută, poate că n-o să înțeleagă.

Dar necunoscuta înțelege. Știe și ea ce e singurătatea, a simțit și ea de multe ori nevoia să telefoneze la întâmplare, numai ca să audă o voce omenească răspunzându-i.

A doua seară el revine exact la aceeași oră, unsprezece. Și în celelalte seri la fel. Convorbirile lor sînt lungi. Mereu găsesc câte ceva să-și spună — acești doi necunoscuți pe care îi leagă un simplu fir telefonic. Intr-o seară hotărăsc să se întilnească. Dar nu izbutesc de prima dată. Mici încurcături amână mereu clipa când vor sta față în față. În cele din urmă clipa vine totuși.

Acesta e, pe scurt, conținutul foarte simplu și poetic al filmului „În fiecare seară la unsprezece” pe care Samson Samsonov îl turnează la „Mosfilm” după scenariul lui Eduard Radzinski. Scenariul are la bază povestirea cu patru eroi „Eu, tu, el și telefonul”, dar în film n-au rămas decît trei personaje principale: el — un bărbat foarte modest și stingac, în pofida succeselor sale profesionale, ea — o femeie nu foarte tină, care și-a pierdut soțul în împrejurări dramatice și în genere n-a fost răsfățată de viață, și telefonul, investit, cum am văzut, cu un rol important.

Personajul masculin este interpretat de Mihail Nojkin, cel feminin de Margarita Volodina. Cu ajutorul telefonului ei refac povestea de dragoste dintre doi oameni pe care viața i-a învățat să prețuiască adevărata omenie, căldura sufletească, bunătatea, compasiunea.

vădit ingeniozitate, o lume spirituală bogată, sensibilitate și perseverență. Ea a executat ireproșabil nu numai trucurile acrobactice, ci și scenele actoricești propriu-zise. Prezența, alături de Natașa, a unor parteneri ca Iuri Nikulin, Evgheni Morgunov și Gheorghi Vișin, maestri recunoscuți ai ecranului co-

mic, a fost, desigur, extrem de prețioasă pentru debutantă.

„Prizoniera din Caucaz” a aprins astfel o nouă stea pe firmamentul cinematografului sovietic, publicul făcînd un adevărat „coup de foudre” pentru tinăra actriță. Regizorii și-au înscris și ei noul nume în atenție. Prima solicitare i-a venit de la Alexandr Pușko, care ecraniza povestirea cu iz fantastic „Vii” a lui Gogol. Natașa Varlei a devenit un personaj oscilînd între real și ireal și ochii ei mari, cu deschideri și fixități halucinantă i-au fost de mult folos.

Cu al treilea film, care tocmai se turnează, Natașa Varlei a revenit la comedie. De data aceasta, plus muzică. Fiînd vorba de un rol aproape burlesc, actrița va avea un nou prilej de a apăla la bagajul artistic al circuitului.

Dar Natașa Varlei a jertfit circuitul de dragul cinematografului. Arena n-a apucat să o vadă și nici nu o va vedea. Optînd definitiv pentru arta dramatică, actrița s-a înscris la școala de teatru „Șciukin” pe care o va absolvi la anul.

INTERVIU

Despre cailor pur sînge și alte preocupări ale lui Jean Gabin

— După patruzeci de ani de carieră cinematografică — primele dv. filme, peliculele comice mute „Leii” și „Ah, va-

lizele” le-ați jurnat în 1928 — mai aveți încă entuziasm pentru profesia de actor?

— Ca să fiu sincer, încerc să fac această meserie în modul cel mai onest și leal posibil. Și așa a fost întotdeauna. Dar de felul meu sînt un leneș. Poate că de asta teatrul nu m-a atras niciodată prea mult. Teatrul (să fii prezent în scenă în fiecare seară la oră fixă) e o adevărată servitute. Cinematograful îți lasă mai multă libertate, mai mult timp.

— Pasiunea dv. extraprofesională e creșterea vitelor, nu-i așa?

— Nu e o pasiune extraprofesională, ci a doua meserie a mea. Sau poate chiar prima. Pămîntul, creșterea vitelor — sînt viața mea. Și așa spune că e o meserie mai grea decît cea de actor.

— Din ce constă, exact?

— Cresc cai de curse și bovine. Am o crescătorie de trăpași și de pur sînge. Particip cu ei la toate alergările, dar nu atît din dragoste pentru turf, cît fiindcă cursele sînt un bun prilej de selecție. E o meserie grea: luni și ani de speranță, puține minute de bucurie, multe neplăceri și deziluzii.

— Să revenim la cinema: v-ar interesa să faceți regie?

— Nu. Profesia de actor îmi ajunge. Apoi, în ultimul timp e o adevărată epidemie de actori care s-au apucat să facă regie.

— După război ați trecut printr-o lungă perioadă de eclipsă. Filmul „Banii” v-a readus popularitatea?

— Să spunem mai exact așa: „Banii” a fost o trambulină pentru relansarea carierei mele. După ce filmul începuse să ruleze și avea succes producătorii și-au adus aminte de mine.

— În fiecare an spuneți că vă retrageți..

— Adevărul e că nu mă surmenez. Fac în medie un film pe an. ceea ce nu-mi ia decît trei luni. Restul timpului îl pot dedica pămîntului meu, cailor mei, vacilor și boilor mei. Apoi mai e și faptul că îmi aleg singur filmele. Și le aleg bine. Publicul e cel care comandă și publicului nu-i plac decît două categorii de filme: de aventuri și comice.

— Dar filmul intelectual?

— Zero.

— Cum rămîne atunci cu noul val?

— Parcă a fost ceva de capul lui? Ce fac Godard, Resnais?... Ce spun?

— Ați revăzut, desigur, la televizor, într-o reluare recentă, „La Bandera”, unul dintre filmele dumneavoastră de enorm succes. Cum vi s-a părut?

— M-a întristat. N-ar fi trebuit să-l revăd. E prea vechi. Publicul de azi a rămas, probabil, foarte dezamăgit.

— Vă duceți vre-o dată la cinema, la teatru?

— Nu ies decît ca să-i văd pe cailor mei alergînd. Sînt ani cînd nu pun piciorul într-o sală de cinema.

— Citiți?

— Numai reviste de hipism și tehnice, despre creșterea animalelor.

— Care e fondul caracterului dv.?

— Îmi place calmul, liniștea, armonia, natura. Am gusturi simple, nu sînt pretențios. Am un mare defect, care este, însă, și o calitate: sînt încăpăținat ca un catîr.

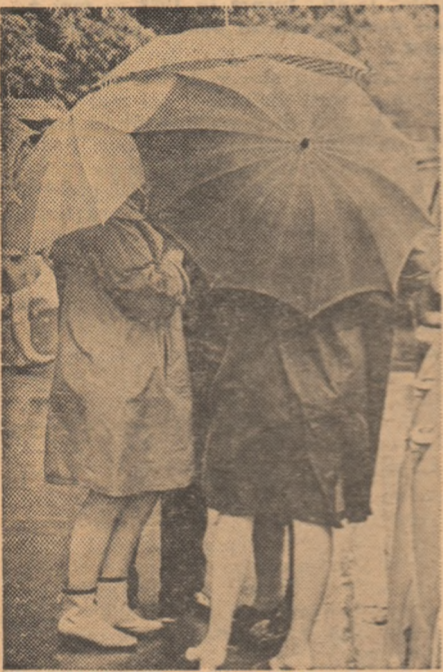
(După „Sovetski Ekran”)

METEOROLOGIE

De ce avem un an capricios

Pe la mijlocul anului trecut, în stratosfera de deasupra ecuatorului au început să sufle vânturi din vest. După acest indiciu, specialiștii au știut că în zonele temperate ale emisferei nordice primăvara care urma să vină va fi tirzie. Căci de cîtuva timp ei stabiliseră o anume periodicitate a fenomenelor din atmosferă. În stratosfera de deasupra centurii ecuatoriale vînturile suflă într-un an dinspre vest, iar în cel următor dinspre est. Evident, această periodicitate nu se încadrează cu strictețe în limitele a doi ani. Natura, în general, nu prea ține seama de calendar. Totuși, există o anumită interdependență între fenomene. S-a observat, de pildă, că atunci cînd în stratosfera de deasupra ecuatorului predomină vînturile vestice, primăvara se instalează în emisfera nordică mai tîrziu.

După o iarnă aspră, primăvara anului 1969 a sosit într-adevăr cu întir-

Vară ploioasă
Foto: A.P.N.

ziere. Martie, prima lună a acestui an-timp, a fost de fapt o continuare a iernii. În unele zile, temperaturile medii au coborît cu 7—10 grade sub limita normală. În multe regiuni în prima jumătate a lunii martie au bîntuit puternice furtuni de zăpadă. În nord-estul Statelor Unite au murit din această cauză 35 de oameni. La 13 martie la Tokio a căzut un strat de zăpadă de 30 cm, lucru care nu se mai întimplase de șase ani. În R.F.G. abundența de zăpadă a făcut dificilă circulația pe autostrăzi. Între 12—13 martie o viforită puternică a cuprins Siberia apuseană îngreunînd transportul feroviar.

Pe țărmul estic al Americii de Nord, deasupra regiunii de nord-vest a Oceanului Pacific și deasupra bazinului Mediteranei s-a făcut simțită o intensă activitate ciclonică. Țările din Orientul Apropiat s-au aflat timp de aproape două săptămîni sub acțiunea cicloanelor. Din cauza ploilor intense, riul Barada a inundat pentru a șasea oară în acest an orașul Damasc. În același timp, deasupra centrului părții europene a Uniunii Sovietice a predominat un regim exact contrar — anticiclonic, cu variații mari de temperatură: ziua, aceasta creștea pînă la zero grade pentru ca noaptea să coboare pînă la minus 15—20, iar pe alocuri chiar minus 25 de grade. Nici luna aprilie n-a fost mai puțin capricioasă. Pe scurt, primăvara a fost mai tirzie, mai rece, total neobișnuită.

Cauza acestor anomalii a fost recent aflată de cercetătorii de pe nava meteorologică sovietică „Profesorul Vize”. Cu mai multe luni în urmă nava a făcut o călătorie în Oceanul Atlantic, pornind de la Cercul polar de nord pînă la Cercul polar de sud și invers pentru a efectua observații meteorologice. Informațiile culese au fost prelucrate și au pus în lumină următoarele constatări. În primăvara și vara aceasta, apa din zonele din nordul Atlanticului, pînă la doi kilometri adîncime, a fost mai rece, în medie cu 1—2 grade, față de limita socotită normală în cursul multor ani. Pentru apele oceanice aceasta înseamnă o abatere extrem de mare, mai cu seamă dacă ea cuprinde un strat gros și nu se manifestă numai la suprafața apei. Cu alte cuvinte, în Atlantic s-a ivit o sursă de răcire a aerului cu un volum gigantic. De obicei, ma-

sele de aer din Oceanul Atlantic urmează un drum precis de la care nu se prea abat. Anul acesta, însă, ele au trecut mai întîi prin „frigiderul” arctic și abia după aceea s-au împrăștiat deasupra continentului, aducînd vreme rece, ploi și chiar înghețuri.

Acum, cînd avem o imagine mai clară asupra capriciilor vremii din timpul primăverii și verii, am dori să nădăjduim că izvorul lor a secat și că ne așteaptă o toamnă frumoasă. Din calculele specialiștilor rezultă, însă, că după căldura înșelătoare de la începutul lui septembrie, în zonele cu climă temperată din emisfera nordică se va instala din nou o vreme rece și ploioasă pentru ca spre sfîrșitul toamnei să mai vină iar o scurtă perioadă caldă.

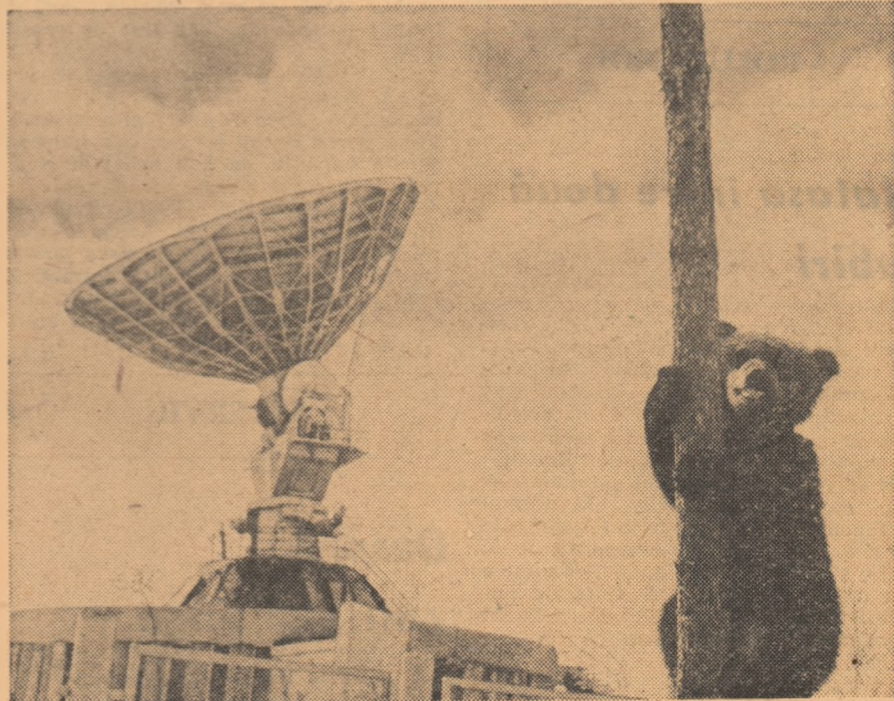
Întrebat de un reporter dacă și anul viitor va fi la fel de capricios, acad. V. A. Bugaev a răspuns că e prea puțin probabil să se succedă doi ani cu asemenea abateri de la normal. Și și-a exprimat convingerea că cel puțin primăvara viitoare va fi timpurie. Intervievat și cu privire la părerea multor oameni care cred că ar exista vreo legătură între diversele explozii, lansarea de rachete cosmice și zborurile avioanelor pe de o parte și schimbarea climei, pe de altă parte, specialistul sovietic a arătat că „mașina timpului” este incomparabil mai puternică decît tot ce a făurit omul cu minile sale. De aceea se poate afirma categoric că nici rachetele, nici avioanele, nici exploziile nu pot influența timpul.

După opinia altui savant sovietic, M. Budiko, există însă alte elemente care exercită o oarecare influență asupra climei. Ele sînt: consumul general de energie în activitatea umană care duce la încălzirea atmosferei (se știe, de pildă, că în marile orașe temperatura aerului este cu 1—2 grade mai mare față de regiunile din jur); sporirea concentrației de dioxid de carbon din atmosferă care reține radiația termică ce se ridică de la suprafața pămîntului și contribuie astfel la încălzirea climei; și, invers, concentrarea în atmosferă a unei cantități tot mai mari de praf constituie o barieră împotriva radiației și contribuie la răcirea climei.

IPOTEZE

Unde sinteți, ființe extraterestre?

Pe o vastă pajiște montană imensele urechi ale radiotelescoapelor stau întotdeauna gata să surprindă semnalele venite din alte lumi. Din radiolumile astrilor și constelațiilor, la care trag

Cu antenele ciulite la șaptele înălțimilor

cu urechea aparatele construite special în acest scop la Institutul de cercetări în radiofizică din orașul Gorki. Aici a fost efectuată prin radiunde sondarea planetelor Mercur (în 1962), Marte și Jupiter (în 1963) și tot aici au fost realizate, acum cîțiva ani, radio-

comunicații cosmice experimentale cu observatorul englez Jodrell Bank.

În momentul de față la Institutul amintit se încearcă detectarea semnelor emise de eventualele civilizații extraterestre. Au fost înregistrate, astfel, radiosemnale lansate de stelele Tau, din constelația Balena, Epsilon, din constelația Eridan sau de alte radio-surse din Univers. Sînt însă ele emise de ființe raționale? Iată o întrebare care în ultimul timp îi preocupă deopotrivă pe specialiștii și pe profanii. Răspunsul poate fi afirmativ sau negativ, după cum cel care îl formulează este adeptul uneia sau alteia din cele două teorii despre posibilitatea existenței unei vieți raționale în Cosmos: 1) spațiul extraterestru e populat de „civilizații raționale”, care abia urmează să fie descoperite de pămînteni, 2) viața și rațiunea fiind rezultatul unor anumite condiții favorabile, ele trebuie considerate doar ca probabile în Univers. Ce se înțelege, însă, prin condiții favorabile vieții pe o planetă? Ele sînt cam zece la număr, dintre care cităm o orbită apropiată de cea circulară, căldura interioară a planetei, existența apei, o poziție favorabilă a sistemului planetar în galaxie, echilibrul sistemului de gravitație, stabilitatea însușirilor fizice etc.

Bizuinđu-se pe cunoașterea acestor și altor condiții specialiștii afirmă — aproape în unanimitate — că dintre toate planetele sistemului nostru solar numai Terra le intruște. O viață asemănătoare cu cea terestră poate exista doar între limite de temperatură foarte restrinse, deci nu poate apărea pe planete foarte apropiate sau foarte depărtate de Soare. Singurele planete din galaxia noastră care din punctul de vedere al apropierii de Soare se aseamănă cu Pămîntul, respectiv Marte și Venus, s-au dovedit însă nepropice vieții intrucit nu intrușe o seamă de alte condiții. Dintr-o dată, probabilitatea existenței unor ființe extraterestre se reduce astfel extrem de mult.

Un alt factor favorizant al dezvoltării vieții pe Pămînt a fost existența unui singur satelit natural masiv, Luna, a cărui forță de atracție a format un vast areal de fluxuri și refluxuri. Modificările periodice ale acestui areal au înlesnit transformarea viețuitoarelor acvatice în viețuitoare terestre. După cum se știe, celelalte planete ale sistemului nostru solar au între 2 și 12 sateliți naturali. Dar chiar numai un al doilea satelit poate slăbi sau anula efectul flux-reflux. În sfîrșit, pentru a nu stărui prea mult asupra planetelor care nu intrușe condiții favorabile vieții raționale, ne mulțumim doar să adăugăm că, după cum au calculat specialiștii în materie, probabilitatea existenței unor ființe raționale în spațiul cosmic este de cel mult $5,184 \cdot 10^{-14}$. Cu alte cuvinte: așa-numitele ființe raționale extra terestre pot să nu existe în mii de galaxii, adică în sute de mii de miliarde de planete. Șansele de a stabili existența vieții undeva în imensitatea Cosmosului sînt deci infime. E adevărat că în etapa actuală de cunoaștere a Universului calculul probabilităților existenței vieții și rațiunii pe alte planete are numai un caracter aproximativ și ipotetic. Dar deocamdată acesta e unicul mod de a aborda problema. Într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat vom intra în posesia unor date mai com-

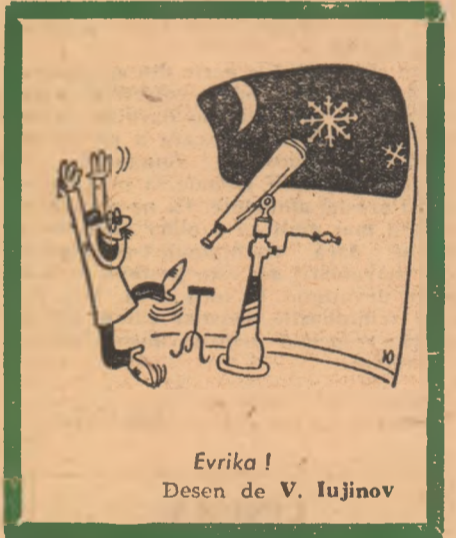
știa știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința

FIZICĂ

A fost găsită antilumea?

Conform unei ipoteze cu mare circulație în lumea specialiștilor, acum circa 10 miliarde de ani materia era concentrată într-un corp unic cu o densitate fantastică. Apoi, la un moment dat, s-ar fi produs o explozie, un gigant cataclism care a dat naștere Universului.

Dar nimeni nu se hazardează să spună ce a fost înainte de momentul cînd materia a cunoscut densitatea ei maxi-

Evrika!
Desen de V. Iujinov

mă. Era absolut rece sau infinit de caldă, exista un cîmp magnetic „infințial”? Sau, în sfîrșit, cuprindea ea înainte de explozie o cantitate egală de particule și antiparticule ori era asimetrică din acest punct de vedere?

O ipoteză neașteptată și foarte îndrăzneată a fost formulată mai de mult de acad. B. Konstantinov. După părerea sa, cometele — aceste ciudate corpuri ale sistemului solar ale căror iviri feerice se depărtează foarte mult de comportarea tuturor celorlalte corpuri din vecinătatea astrului nostru — ar fi mesageri ai antilumilor. Cătorînd prin Univers, unele dintre ele trec prin „apropierea” Soarelui și suferă o formare specifică, adoptînd o orbită închisă.

Într-adevăr, cometele au o comportare cit se poate de curioasă. Avînd un diametru foarte mic (de cîțiva kilometri), atunci cînd se deplasează spre Soare corpul lor începe să se umfle de parcă i s-ar fi adăugat drojdie. Capul cometelor crește și atinge uneori mărimi de zeci de kilometri, iar gigantică coadă luminoasă acoperă citeodată aproape o treime din bolta cerească. Acest fenomen nu este caracteristic și pentru comportarea asteroizilor sau a corpurilor artificiale trimise în Cosmos de om.

Într-o vreme se credea că nucleeele cometelor ar fi alcătuite din gheață amestecată cu pulberi și că, apropiîndu-se de Soare, ele ar începe să se evapore formînd o atmosferă gigantică care, sub presiunea luminii solare, ar fi absorbite de coadă. Această teorie s-a lovit însă de multe obiecții, intrucit nu putea explica multe din particularitățile de comportament ale cometelor.

tehnica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tel

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

În timpul cercetărilor pure și al calculului complexe, marile calculatoare tradiționale nu au de suferit inconveniente, pentru că n-au de realizat nici un efort mecanic; ele pot fi considerate niște „birocrati”. Dar industria are nevoie de circuite logice, capabile să reacționeze, să controleze și să modifice acțiunile unor elemente ca tuburile rachetelor, stabilitatea submarinelor moderne sau, pur și simplu, o mașină uneltă acționând în condiții termice și vibratorii care ar distruge instantaneu componenții electronici convenționali. Or, calculatoarele fluidice nu au mecanisme, ci lucrează direct cu mediul ambiant — gaze, combustibil, apă, etc.

Un ordinator electric clasic reprezintă o structură destul de simplă, dacă-i luăm în considerație componenții. Aceștia pot fi divizați în două mari categorii: „pasivii” (memorie, rezistență, condensator) și „activii” (diodă, redresor și amplificator). Ordinatoarele fluidice sînt, însă, și mai simple în orice caz prin principiul lor: un simplu aranjament de tubaje înlocuiește aceleași funcțiuni cu cele două categorii de componenți. De altfel și avem de a face cu un principiu similar. Principiul unui redresor electronic (dioda) este de a permite trecerea unui curent într-un sens, oferind o rezistență suficientă în sensul invers. În cazul fluidicilor, circuitul echivalent diodei poate fi format dintr-un cilindru înzestrat cu un tub de intrare axială și cu o ieșire periferică. În sensul axă-periferic fluidul înțilnește o rezistență mică, iar inversul oferă o rezistență mai mare. În felul acesta se obține o adevărată valvă, materia, ca și omul urmînd legea celui mai mic efort. Amplificarea printr-un sistem cu fluid poate avea două forme principale. Problema și soluția sînt echivalente cu cele ale circuitelor electronice: e vorba de furnizarea unui curent puternic care este modificat printr-un curent slab, curentul puternic rezultant prezentînd fluctuații echivalente cu cele ale curentului slab și putînd fi asimilat acestuia cu excepția puterii. Cam în felul acesta lucrează circuitele pasive și în ordinatoarele hidraulice: rezistențele sub formă de circuite capilare, iar condensatorii sub formă de rezervoare care formează potențialul energetic.

Sinteza hidraulică și logice a înlesnit punerea la punct a circuitelor logice cu fluide. O altă știință, la fel de nouă, optoelectronica, s-a născut din sinteza electronică și opticii. Ea apelează la o noțiune matematică, anume aceea a funcției de corelație. O funcție matematică $F(x)$ poate fi reprezentată de un grafic a cărui formă poate lua un aspect mai mult sau mai puțin complex. Dar, să presupunem o problemă grea de recunoaștere (corelație maximă) între două funcțiuni $F(x)$ și $H(x)$. Calculatorul trebuie să regăsească funcția $H(x)$ într-o multitudine de semnale foarte complexe. El va proceda prin comparație și se va strădui să determine prin calcul un maximum de puncte comune între cele două funcțiuni. Perioada pentru răspuns este însă foarte lungă. Optoelectronica oferă acestui tip de problemă o soluție nu numai simplă, dar am putea spune chiar elegantă. Ea suprapune graficele înregistrate pe o peliculă, maximum de puncte comune aparînd pentru funcțiunile $F(x)$ și $H(x)$ printr-o iluminare maximă sau minimă. Lumina permite nu numai regăsirea printre semnale a unei funcțiuni înecate în masa de informații, dar și efectuarea unor operațiuni multiple ca integrarea sau multiplicarea, prin suprapunerea unor clișee de densitate diferită.

— Nene! N-ajă văzut pe aici o vacă, una roșie cu pete albe?

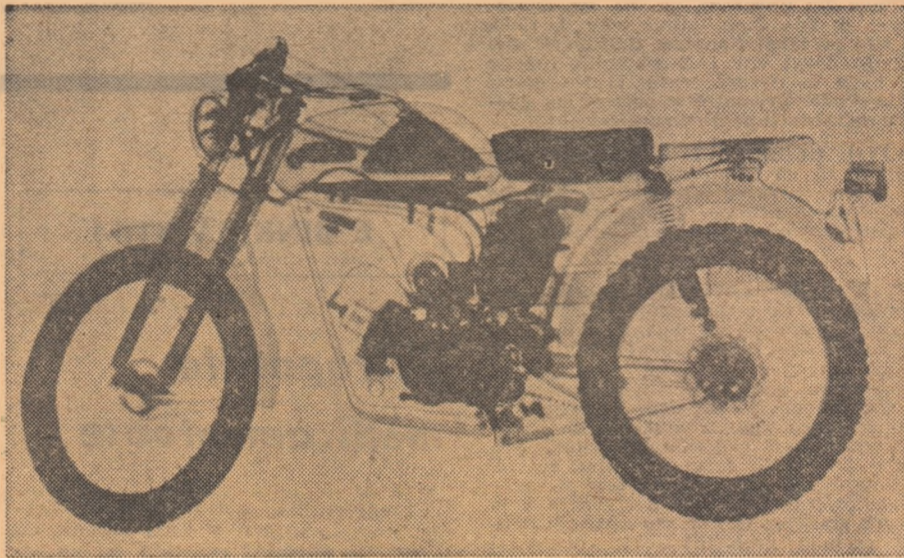
Dăscăleșcu

DEFECTOSCOPIE

Cei mai indiscreți fotografi

Cînd auzim vorbindu-se despre o radiografie, ne gîndim imediat la un examen medical, uitînd că razele X pot servi și la altceva decît la privitul oaselor sau plămînilor. Căci aceste uimtoare raze străbat nu numai pielea, ci și o țevă metalică, un motor de automobil, un seif sau o valiză diplomatică. Descoperite din întîmplare în 1895 și studiate cu pasiune încă din același an — numai pînă la prima aniversare li s-au consacrat peste 50 de lucrări — razele X au cucerit extrem de repede tot mai multe domenii, în general industriale. Curînd, pe lîngă numeroasele lor posibilități, și-au vădit însă și limitele. În primul rînd nu luminează obiectele la fel cu lumina obișnuită, ci

ferite de substanțele pe care le înțilnesc în cale. După cum am mai menționat, majoritatea metalelor nu le absorb decît foarte puțin. Totuși, de la o anumită grosime în sus, absorbția crește destul de mult pentru ca metalul să devină opac. Așadar, umbra proiectată de razele X pe un ecran va fi mai mult sau mai puțin întunecată în funcție de grosimea obiectului înțilnit și de densitatea metalelor din care se compune obiectul. În industrie razele servesc la examinarea structurii interne a unui complex metalic nedemontabil (cazan închis ermetic, motor în funcțiune, piese sudate etc.), detectînd fisurile, incluziunile străine și alte amănunte invizibile.

O motocicletă văzută de... neutroni

le fac să apară doar ca niște umbre; orice radiografie are nevoie de aceea de interpretare. În al doilea rînd, opacitatea obiectelor la razele X nu ține de forma sau structura lor, ci de natura materialului din care sînt fabricate. Încă un inconvenient: metalul devine și el opac dacă e dens: o foaie de plumb, de pildă, poate ascunde piesele de aluminiu din spatele ei. În fine, majoritatea substanțelor organice, deci și toate materialele plastice, sînt transparente la razele X, ceea ce le face „invizibile”.

Iată însă că acum se pot vedea o mulțime de amănunte pe care razele X le „treceau cu vederea”: intestinalele unui păianjen, ochiurile din tîgaie, nivelul uleiului dintr-un bidon sau bulele din motorul unei rachete cu combustibil solid, bulele care trebuie evitate cu orice preț. Tehnica revoluționară care permite să se obțină imaginile lor se numește neutrografie și este tot o radiografie, dar care folosește neutroni în locul razelor X.

Dar să intrăm puțin în secretele tehnicilor. Razele X se nasc în urma izbrii electronilor emiși într-un tub catodic de o substanță oarecare. Sînt radiații electromagnetice, de aceeași natură cu lumina vizibilă și undele radio, dar cu o lungime de undă mai mică. Ca orice radiație, ele sînt absorbite în grade di-

ferite de substanțele pe care le înțilnesc în cale. După cum am mai menționat, majoritatea metalelor nu le absorb decît foarte puțin. Totuși, de la o anumită grosime în sus, absorbția crește destul de mult pentru ca metalul să devină opac. Așadar, umbra proiectată de razele X pe un ecran va fi mai mult sau mai puțin întunecată în funcție de grosimea obiectului înțilnit și de densitatea metalelor din care se compune obiectul. În industrie razele servesc la examinarea structurii interne a unui complex metalic nedemontabil (cazan închis ermetic, motor în funcțiune, piese sudate etc.), detectînd fisurile, incluziunile străine și alte amănunte invizibile.

Neutrografia pleacă de la același principiu — obținerea unei siluete a obiectului studiat — dar folosește un proces de iluminat diferit, razele X fiind înlocuite de un fascicul de particule, respectiv de neutroni. Trebuie să adăugăm că în momentul de față un astfel de fascicul nu se obține prea ușor, neutronul fiind o particulă fundamentală a nucleelor atomice. Dacă electronii pot fi îndepărtați de pe orbitele atomilor prin simplă încălzire, neutronii sînt mult mai îndărătnici. Metoda socotită cea mai simplă și care dă fluxul de neutroni cel mai dens este fisiunea, adică descompunerea uraniului sau altei substanțe radioactive. Neavînd nici o sarcină electrică, neutronii se strecoară printre atomii obiectului așezat în dreptul lor fără să fie atrași sau respinși. Ceea ce nu înseamnă însă că pot evita complet ciocnirea cu nucleele atomilor. În acest caz neutronul este fie deviat, ca o bilă de biliard după ce s-a lovit de alta, fie capturat și păstrat în nucleul respectiv. Rezultă deci o modificare a fluxului de neutroni în cursul traversării obiectului. La ieșire neutronii nu impresionează direct filmul fotografic, care nu manifestă suficientă sensibilitate la adresa lor, ci prin intermediul unui convertizor. Variația fluxului de neutroni depinde exclusiv de natura materialului străbătut, densitatea sau grosimea lui neavînd nici un rol, adică lucrurile se petrec invers decît la razele X. Așa se explică cum de s-a putut fotografia o bucată de sfoară aflată în interiorul unui bloc masiv de plumb, operație nerealizabilă cu altă tehnică.

Departate de a se exclude, cele două tehnici de radiografie se completează una pe alta. Să luăm exemplul unui bidon cu ulei. Razele X evidențiază detaliile vasului metalic (suduri, grosime, îmbinări), în timp ce neutronii dau o imagine clară a uleiului și a dopului de material plastic. Suprapunerea celor două imagini asigură examenul complet al obiectului.

Deocamdată, numai laboratoarele de cercetări atomice posedă instalațiile necesare pentru efectuarea neutrografiilor, dar posibilitățile industriale ale metodei sînt nelimitate. Ea dă rezultate excelente cu orice material care absoarbe bine neutronii sau care, după cum am menționat, conține hidrogen. Sensibilitatea compuşilor hidrogenați deschide calea și neutrografiei medicale. Într-adevăr, pacienții nu vor mai trebui să înghită bariu sau altă substanță opacă la razele X pentru a obține imagini ale organelor interne.

Ipoteza acad. Konstantinov, care socotește că acestea ar fi alcătuite din antimaterie, nu cuprinde contradicții interne substanțiale.

Dar cum putea fi ea verificată?

Dacă cometele provin din antilume, înseamnă că și sfîrșimăturile lor se compun din antimaterie. Intrînd în atmosferă, în mod obligatoriu ele trebuie să se anihileze, dînd naștere unor radiații caracteristice numai pentru aceste fenomene și care nu seamănă cu altele. Plecînd de la această idee, colaboratorii ai Institutului de fizică aplicată din Leningrad au căutat să descopere astfel de radiații specifice spre a verifica ipoteza acad. Konstantinov.

Experiențele au durat cîțiva ani. Trebuia dovedită relația care există între intrarea unui fragment de cometă în atmosfera terestră și sporirea intensității formelor specifice de radiație — radiațiile gamma și neutroni — la altitudinile cuprinse între 15 și 18 kilometri. Investigațiile au îmbrăcat un caracter extrem de complex și au fost foarte laborioase dat fiind că efectul așteptat era minim. Cu toate acestea el a fost decelat; cînd meteoriții intrau în atmosferă, intensitatea razelor gamma dure și a neutronilor sporea.

În același timp au fost făcute experiențe și la bordul unor sateliți artificiali ai Pămîntului, dobîndindu-se rezultate care concurează în a confirma ipoteza că cometele ar fi alcătuite din antimaterie.

Nu e totuși mai puțin adevărat — cum sublinia recent un articol din ziarul „Trud” consacrat acestei probleme — că pentru moment mai trebuie păstrată totuși o oarecare rezervă în interpretarea rezultatelor amintite mai sus.

ELECTRONICĂ

O nouă etapă
în revoluția
tehnică

Specialiștii în electronică se pregătesc să înlocuiască și ultima „generație” de mașini de calculat electronice, devenite clasice, cu două noi „familii”, infinit mai adaptate la o întreagă serie de funcțiuni: ordinatoarele hidraulice sau fluidice și ordinatoarele cu lumină sau optoelectronice.

Ordinatorul electronic clasic poate fi comparat cu un „creier într-un pocal”: e puțin maniabil și nu emite ordinele decît sub forma de impulsuri electrice infinitesimale care trebuiesc reconverțite mecanic, de unde și inconvenientul fragilității și domeniile de aplicare limitate. Dimpotrivă, cel fluidic e în contact direct cu mediul... pentru că reprezintă mediul însuși, fiind nu numai cerebral dar și tactil, iar cel optoelectronic are însușirea de a... vedea mesajele, înainte de a fi folosite, acestea fiind percepute într-un mod pur senzorial. Aceasta nu înseamnă, însă, că microcircuitelor și circuitelor integrate li se vor atribui sarcini minore. Căci marele avantaj practic al fluidicilor este, ca să ne exprimăm așa, „rusticitatea” lor: ele nu țîn seama nici de constrîngerile mecanice, nici de căldură sau vibrații, nici de radiațiile distrugătoare.

Poșta medicului

LUIZA ANGHEL — București: Vă mulțumim pentru scrisoarea dv. și vă asigurăm că vă admirăm pentru tot ce realizați în viață ca soră medicală și ca om. Ne-am amintit, în legătură cu ce ne-ați scris, de ceea ce spunea scriitorul german Brecht: una din cele mai mari bucurii ale omului este că știe să gîndească.

LARISA — Deva: Credem că rețetele ce vi s-au dat sînt bune, dar ar fi fost necesar — concomitent — un plus de psihoterapie.

GIL. MARIN — Galați: Tulburările neurovegetative de care suferiți, dacă nu au nici un substrat organic (lezional) trebuie tratate nu numai de doctori prin medicamente, ci și de dv. prin voință, autosugestie, dorința de a vă vindeca. Dacă nu aveți nici o dereglare endocrină, tensiunea normală și nici o afectare a inimii și plămînilor, practicați sporturi, gimnastică, dușuri reci și calde (alternativ) zilnic, duceți o viață rațională și totul va reintra în normal. Evident, medicamentele ce vi s-au recomandat vă pot ajuta mai mult în asemenea condiții.

TITI — Gherla: 1) Este vorba de o hiperexcitabilitate nervoasă. În mare măsură, recomandările date sub Gh. Marin — Galați sînt valabile și pentru dv. Ca medicamente: Folcisteină (conform indicațiilor din prospect), vit. B₁, ser neurotonic și Fosfobion, zilnic câte 1 fiolă, 10 zile pe lună, Napoton, Extraveral sau (și) Bromoval, câte 1—2 drajee, în funcție de efect în fiecare seară. 2) Nu ne-ați scris vîrsta. Oricum este necesar un examen endocrin și unul chirurgical.

LIVIU GEORGESCU — București: Vă sfătuim să vă căsătoriți, dacă partenera dv. e dispusă să vă înțeleagă. Neplăcerile vor dispărea printr-o viață normală. Urmați tratamentul indicat sub Titi — Gherla.

E. S. — Turnu-Severin: 1) Impotriva constipației vă recomandăm o alimentație bogată în celuloză (legume, fructe, pline de graham), iaurt sau kefir, miere de albine, reglarea scaunului prin „reflex condiționat” (același loc, în același timp) și sămînță de in: se pune o lingură în 1/2 pahar cu apă, se lasă 24 ore să se desfacă, se bea apoi seara cu totul. Cura poate dura oricît de mult nefiind nocivă. Evitați în orice caz purgativele și laxativele propriu-zise, care pot genera la lungue un „cerc vicios” sau colită. 2) Pentru cealaltă problemă, citiți răspunsul dat sub Titi — Gherla la pct. 1.

A. GHÎTESCU — Chitila: Așa cum ați presupus, este nevoie de un examen complex sau de o internare într-un spital pentru a se putea lămuri despre ce e vorba.

IONESCU AUREL — București: Am mai scris despre problema aceasta la această rubrică. Răsfoiți colecția revistei.

BOGDAN K. — București: Autoexperimentele medicale pe care le-ați văzut la televizor nu sînt unice în istoria aventuroasă a medicinei. Mulți medici au experimentat asupra lor sau copiilor lor medicamente, seruri, procedee. De pildă: Jan Evangelista Purkinje a făcut o gravă intoxicație, cercelînd asupra-i efectele digitalei, John Hunter a contractat în același timp o blenoragie și sifilis, deoarece secrețiile cu care a lucrat cuprindeau fără să știe nu numai gonococul (pe care îl studia asupra sa) ci și treponema palida — agentul vector al sifilisului. Și exemplele ar putea continua.

A. CATZ — Roman: Regretăm, dar nu răspundem decît pe această cale. Retinopatia dv. datorîndu-se diabetului, boală prîn excelență cronică, va urma probabil aceeași soartă. Pentru a o stăpîni, a-i oprî evoluția, medicamente ca Difirrel, Relvene, Dăcadurabolîn, Frapiprel, vă pot fi foarte utile. Succes!

R. CORNELIA — Sibiu: Sialoreea sau ptialismul, salivația exagerată poate constitui un simptom în afecțiuni ale sistemului nervos, ale tubului digestiv, în insuficiența tiroidiană, uremie, diabet etc. Dacă medicul dv. curant nu a depistat o asemenea etiologie, nu rămîne decît aplicarea unor tratamente paleative. Vă recomandăm Atropină sulf 0,01 g, apă distilată 10 ml. D.S. int: de 3 ori pe zi cîte 10 picături.

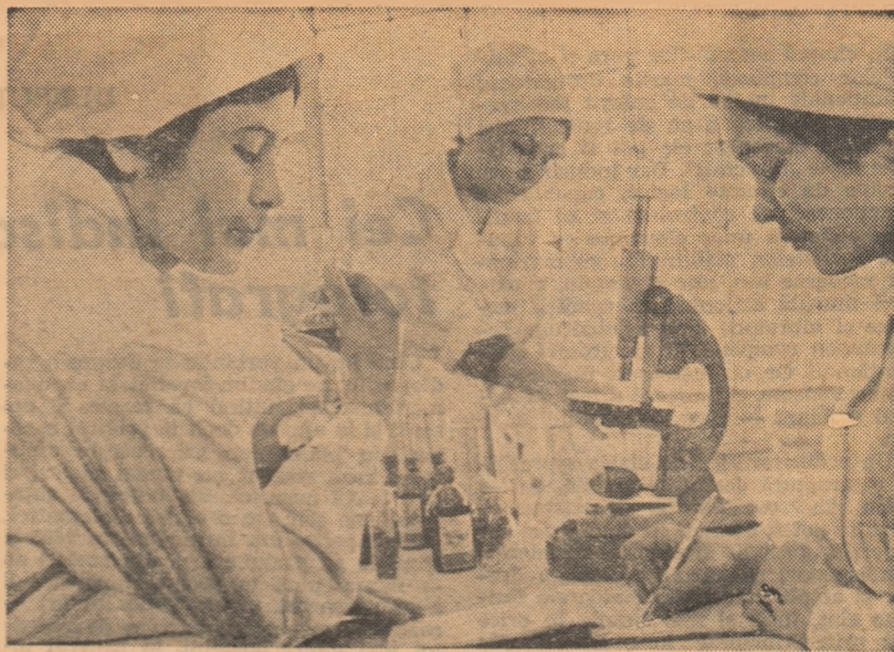
R. 35. — Birlad: Tenul gras comportă o serie de îngrijiri igienice și dietetice (fiind vorba de un exces de sebum, se vor reduce grăsimile, făinoasele, dulciurile), măști protectoare și creme de tipul „Femina” — de zi. Aceasta din urmă se utilizează după ce s-a demachiat bine fața cu o loțiune sau prin spălare cu apă și săpun. Crema se aplică în strat subțire, masînd ușor pielea pentru a ușura pătrunderea în epidermă.

LAZAR — București: 1) Dacă nu puteți suporta piatra de alun, folosiți după bărbierit soluția de acid lactic 1 la sută. 2) Pentru celelalte probleme (eutanasia, experiențele pe oameni etc.) citiți „Etica medicală” de Gh. Brătescu (Ed. Științifică, 1969).

ESOP — București: Problema ritmului nu se poate generaliza, fiind strict individuală, ținînd de temperament, sistem nervos, endocrin. Totul este ca dv. să fiți satisfăcut — în care caz, ritmul e normal.

X.Y. — Arad: Poate că aveți dreptate, dar nu cumva este vorba și de misoginie?

(Continuare în pag. 11-a)

Preparatele din fructe de scoruș de munte și cîtină albă sînt socotite în Siberia elixire ale sănătății. fabrica de vitamine din Biisk livrează anual sute de mii de flacoane de ulei de cîtină albă utilizat împotriva arsurilor, degerăturilor și intoxicațiilor. în ultimul timp este utilizat și în tratarea bolilor de piele provocate de radiații și în terapia peptică a unor forme de cancer

E BINE SĂ ȘTIM

Nefropatiile medicamentose

Chimioterapia, antibioterapia, hormonoterapia ultimelor două decenii, cu marea lor eficiență curativă, includ totuși numeroși factori dăunători bolnavilor. Aceștia pot varia după cum tratamentul a fost chimic, antibiotic sau hormonal, după dozele folosite și timpul de întrebuințare, după contraindicațiile care n-au fost luate în seamă, după vîrsta și sexul bolnavului și după reactivitatea terenului respectiv. Răspîndirea în masă a unor mijloace de tratament aplicate fără discernămint a generat sensibilizări care au provocat accidente alergice uneori mortale.

În acest cadru un loc important îl ocupă și leziunile rinichilor (glomerulare, tubulare și interstițiale) datorate medicamentelor, care au format un nou capitol de patologie renală — așa-zisele nefropatii medicamentose. Medicamentele se transformă astfel în nefrottoxine — agenți chimici sau biologici — care, pînătrunse în organism pe diferite căi, provoacă leziuni în structura rinichilor sau declanșează fenomene de hipersensibilitate cu tulburări renale directe.

Modificarea accentuată a unor substanțe fiziologice (hiperuricemie, hipercalemie, hipototemie) poate avea de asemenea efecte nefrottoxice, comportîndu-se astfel ca nefrottoxine.

Printre cele mai des întîlnite nefropatii medicamentose amintim pe cele care apar ca urmare a unor tratamente antireumatice cu săruri de aur, antisifilitice cu bismut-mercur sau antiamebice cu fier și cupru. În același context atragem atenția că utilizarea imprudentă a unor insecticide (D.D.T., paration etc.), toxice biologice (ciuperci otrăvitoare, veninuri), afrodisiace (iohimibina sau tinctura de cantaridă) pot fi urmate de grave leziuni ale rinichilor.

Printre agenții terapeutici nefrottoxici, pe care unii sînt adeseori ispițiți să-i „consume” în cantități industriale, fără aviz medical, amintim antinevralgicele și analgezicele de largă răspîndire (aspirina, piramidonul, fenacetina, fenilbutazona), antibioticele (amfotericina B, colimicina, kanamicina, neomicina, penicilina, polimixina, streptomycină, tetraciclina, vancomicina), antisepticele (cloratul și permanganatul de potasiu, urotropina, formalina), substanțele alcaline în exces administrate în tratamentele antiulceroase, antihelminticele (santonina, tetraclorura de carbon, ascaridinul, oxiuranul, uleiul de chenopodium etc.), antituberculoasele (PAS, hidrazidele, tebezona), sulfamidele, unele sedative neuroase (amitalul sodic, fenobarbitalul), diureticele (novurit), substanțele de contrast utilizate în radiologie (ioduri), medicamentele dermatologice (rezorcină, crizarobină, naftol, acid formic), vitaminele și hormonii (vitamina D₂, AT₁₀, derivați cortizonici).

Accidentele renale de natură medicamentoasă sînt extrem de grave, une-

ori chiar mortale, mai ales la cei care au un anumit grad de insuficiență renală. Astfel, penicilina devine toxică la cei cu insuficiență renală atunci cînd se depășește doza de 10 000 000 u./zi. Streptomycină, pe lingă binecunoscutele accidente ale aparatului acustic-vestibular, cauzează și grave leziuni renale. Tetraciclina se acumulează cînd rinichii sînt bolnavi, devenind nefrottoxine.

Iată deci un motiv în plus de a acorda toată atenția și precauția tratamentelor cu substanțe medicamentoase, care nu trebuie luate decît cu prescripția și în dozele fixate de medic.

Dr. I. Sovietov

NEUROLOGIE

Miatonia

Miatonia — slăbiciunea mușchilor — a fost descrisă pentru prima oară de savantul german Oppenheim. Se manifestă prin scăderea tonusului muscular, care poate fi remarcată chiar din primele zile ale vieții copilului. În aceste cazuri lipsesc mișcările care sînt de obicei caracteristice pentru noul născut. Copiii stau în pat nemișcați, fără să ridice miinile și picioarele. Dacă mușchii nu sînt complet lezați, mișcările sînt lente, torpide. Scăderea tonusului muscular se manifestă mai accentuat la picioare, apoi la trunchi, la miini și la mușchii gîtului. Uneori suferă mușchii intercostali și diafragmatici. Numai musculatura feței rămîne intactă. Reflexele tendinoase lipsesc sau sînt diminuate. Picioarelor și miinilor li se poate „împrîmi” orice poziție; piciorul poate fi pus după gît, trunchiul poate fi îndoit pînă la formarea unui unghi ascuțit etc.

Ulterior, motricitatea se ameliorează: copiii bolnavi încep să șadă, să-și ridice capul, cu o întîrziere de 2—3 ani, iar pe la 7—8 ani acești copii încep să meargă. Intelectul copiilor nu suferă; totuși este necesar un învățămînt individual sau în școli speciale, intrucît acești copii nu pot frecventa școala în primii ani. Ei se simt în inferioritate din cauza defectului fizic, de aceea evită societatea altor copii, devin irascibili, susceptibili, plîngăreți și numai o atitudine educativă justă poate preveni dezvoltarea unui sentiment de insuficiență proprie.

Tratament etiologic nu există. Ca indicație simptomatică se recomandă prostigmină, pronestil, glicocol, vitamine (B complex, vit. E), trifosfaden, placenta Filatov în dozele prescrise de medicul specialist. În ultimii ani s-a recomandat întrebuințarea de hormoni anabolizanți de tipul metilandrosten-diolului, cu rezultate inconsistente.

În miatonia congenitală (boala Thomsen) a fost folosită cu succes chinina sulfurică 0,3—0,6 g de 2—4 ori/zi. Miatoxia atrofică (distrofia miotonică) este însoțită de atrofie musculară (mai ales a feții și a gîtului), cataractă, calvitie precoce, atrofie testiculară și semne de disfuncție a altor glande endocrine. Tratamentul este același ca și în celelalte miopatii.

Dr. M. A. Gorkin

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
lap esculap esculap es
esculap esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap escula
esculap esculap escula
esculap esculap escula

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Reacția balneară tardivă

Cîteva zile după începerea curei balneară, unii bolnavi sînt alarmați de apariția unor simptome de ordin general — stare generală proastă, neliniște sau agitație, dureri de cap, frisoane, febră, lipsă de apetit, insomnie etc. — sau de ordin local, legate de organele a căror îmbolnăvire a determinat trimiterea la cură.

Bolnavii de afecțiuni cardiocirculatorii pot prezenta tahicardie (puls frecvent) sau aritmie (puls neregulat), creșteri ale tensiunii arteriale sau, dimpotrivă, scăderi cu 2—3 cm.

Printre alte simptome cităm diareea sau constipația, erupțiile cutanate, iar la diabetici creșterea zahărului în sînge și în urină. Unele examene de laborator indicate de medic în această perioadă arată și ele modificări destul de caracteristice reacției balneară tardive.

Reacția poate să apară după orice tratament cu băi, dar se produce mai ales în timpul curei cu ape sulfuroase sau cu nămol. Ea poate să apară și la cura cu ape pe cale bucală și se vorbește chiar și de o criză de climat.

Frecvente în prima jumătate a perioadei de cură, simptomele reacției balneară pot să apară și spre sfîrșitul curei sau chiar după terminarea ei, la reîntoarcerea în localitatea de origine.

Dacă este descoperită și urmărită din timp, această stare, de cele mai multe ori trecătoare, nu trebuie să provoace alarma, ea demonstrînd, în mod pozitiv, că acțiunea factorilor balneari începe să se manifeste. Dacă însă simptomele crizei sînt neglijate, utilizîndu-se în continuare doze mari sau proceduri de lungă durată ale factorilor balneari respectivi, atunci reacția se poate transforma într-o adevărată stare de boală, cu consecințe neplăcute pentru cei suferinzi. O întreprindere de 1—2 zile a procedurilor sau reducerea intensității lor, la care se adaugă un regim alimentar ușor, repaus la pat și medicație corespunzătoare — măsuri aplicate numai cu avizul medicului balneolog —, duce la dispariția simptomelor și permite reluarea curei balneară.

În același timp, trebuie să precizăm că atunci cînd nu apare nici o reacție balneară, aceasta nu înseamnă nicidecum că tratamentul urmat în stațiune nu a avut efect, cum cred unii bolnavi. Modificările survenite în organism pot fi pozitive și fără a fi însoțite de simptome clinice.

Medicus

— Vedeți dv., ducem lipsă de brancardieri.

ALGERIA

Răsuflarea fierbinte a Saharei

Tuggurt e un orașel turtit parcă de soarele necruțător. Deși solul e încins și uscat, casele își apropie totuși de el acoperișurile de lut, căutînd, ca niște făpturi vii, să scape măcar pentru scurtă vreme de arșița insuportabilă. Ziua, cînd mercurul din termometre arată peste +50 grade, străzile prăfuite sînt aproape pustii; ceva mai animate sînt numai în zori și spre seară, după ce soarele scapătă încet la orizont.

Centru al unei oaze unde, dintr-o mare de nisip și piatră, țîșnesc pîlcuri de curmali și unde își dau întîlnire drumurile de caravane și se sfîrșește o linie de cale ferată. Tuggurt nu se poate lăuda cu monumente celebre. În această ordine de idei, am putea aminti doar de o mică piatră dreptunghiulară, în care sînt săpate o hartă și o inscripție. Deși, din cauza timpului și a intemperțiilor, literele s-au cam șters, au pălit, se poate totuși citi că de acolo a pornit, în decembrie 1922, o expediție transsahariană organizată în scopuri publicitare de inginerul industriș Agnès Citroën.

Acum însă nu i-ar mai trece nimă-nui prin minte să așeze pietre memoriale în cinstea unor expediții transsahariene. Deși nu e bine valorificată încă, Sahara — cel mai mare deșert din lume, egal cu aproape un sfert din suprafața Africii — e străbătută totuși de șosele și posedă aeroporturi cu un orar fix. Încît cei care doresc să vadă cu propriii lor ochi faimoșii munți Hoggar n-au decît să-și procure bilete de la agenția „Air — Algerie“. Pe linia Alger — Tamanrasset — Djanet, orașe celebre datorită milenarelor picturi rupestre din împrejurimi, există curse regulate de două ori pe săptămînă.

Cine vrea să cunoască, însă, Sahara mai deaproape, să simtă răsuflarea fierbinte a spațiilor ei nemărginite trebuie s-o străbătă totuși cu automobilul. E nevoie însă de multă prudență, căci dacă drumurile Saharei nu mai sînt demult poteci de caravane, deșertul pedepsește încă orice imprudență. Vai de cei care încearcă să repare o pană de cauciuc sau trebăluiesc dintr-un alt motiv pe lângă mașină fără să întindă imediat deasupra capului cortul pe care și l-au pus din precauție în portbagaj. Un șofer încercat, silit să facă un popas, nu oprește niciodată motorul, căci nu l-ar mai putea pune în funcțiune. Și, se înțelege de la sine, trebuie luate rezerve de apă și benzină. Căci se întîmplă uneori ca un șofer să nu întîlnească o altă mașină pe o distanță de 100—200 de kilometri.

Sahara algeriană începe pe neașteptate între orașele Djelfa și Laguat. În cea mai mare parte a lui, deșertul este o suprafață plană presărată ici-colo cu ciulini și tufiguri anemice. Pe alocuri peisajul se schimbă însă: apar coline, aglomerări de piatră, solul capătă aspect de lavă vulcanică zvîrlită cîndva dintr-un gigantic cazan clocotitor. E greu să-ți închipui că acum cîteva milenii pe acolo foșneau păduri de nepătruns. Oamenii care au locuit însă odinioară aceste ținuturi au lăsat generațiilor care au urmat „cărți de vizită“, după care oamenii de știință încearcă acum să dezlege misterul civilizațiilor

existente cîndva în Sahara centrală și care au dispărut fără urmă.

În jurul nostru aerul vărsa parcă foc. O pară care umplea spațiul, pătrunzîndu-ne prin toți porii. Dar Sahara se și amuză de înfricoșătoarea-i mărăție și de puterea-i ce nu poate fi împlînzită. La un moment dat, în pîcla

Pe o stradă din Alger

tremurătoare din dreapta șoselei se ivi suspendată o spirală îngustă în formă de șarpe; o trombă de nisip își executa obișnuitu-i dans. Bruce, scîrțîind din toate încheieturile, mașina fu zvîrlită cît colo, iar cabina fu inundată de nisip și ciulini.

Contorul de parcurs înregistra cu înălțime kilometri Saharei. Mirajul ne însoțea pretutindeni. Tot un miraj ni se păru mai întîi și orașul care ni s-a ivit în fața ochilor într-o vale spre care se îndrepta, șerpuiind, șoseaua.

Dar mirajul se repeta și în stînga, și în dreapta și, pe măsură ce ne apropiam am putut număra șapte mici piramide de un albastru delicat, de parcă cineva le-ar fi așezat anume pe nemărginita față de masă galben-cafenie a Saharei. Era celebrul oraș Ghardaia cu sateliții lui: așezările din Valea Mzab. Impresia de artificial, de fantastic decor de teatru nu ne-a părăsit nici chiar cînd am ajuns la porțile orașului. Căci casele, albastre și galbene, grupate ca niște faguri de miere, se deosebesc mult prea mult de obișnuitele ansambluri arhitectonice urbane. Ele urcă pe o colină, se catără, acoperiș peste acoperiș, către minaretul care împodobește una dintre piramide. Minaretul e și el neobișnuit. Aduce ca un uriaș coș de fum.

Ghardaia e socotit un centru comercial și administrativ. În piața orașului se organizează un zgomotos și pitoresc bazar. După acest bazar, după larma și forfota lui, orașul vecin Beni-Izgen pare pustiu. Fiind considerat oraș sfînt, el n-are magazine și dughene. Mai mult, ghidul ne informează că locuitorii săi n-au voie să bea și să fumeze, iar porțile orașului, păzite de străji, se închid la ora 11 noaptea pînă a doua zi în zori.

Chiar și seara, după apusul soarelui, deșertul se face simțit prin valurile de căldură pe care le emană, după ce le-a adunat în cursul zilei. Încît în Sahara îți amintești mereu de apă, care nu numai că potolește setea, dar e însăși viața.

În labirinturile de piatră din Ghardaia sau Beni-Izgen nu crește nici un copac. La un moment dat însă străduțele înguste se însuflețesc, încep să prîndă viață. Palmieri zvelți înconjoară ca o salbă de smarald casele din orașul de vară așezat în valea riului Mzab. În iulie și august, cînd Sahara devine insuportabilă și aerul fierbinte silește omul să-și oprească pînă și respirația, Ghardaia, Beni-Izgen și alte cîteva orașe rămîn pustii. Locuitorii lor se mută în orașul de vară unde, datorită unor fîntîni, a luat naștere o oază cu multă vegetație.

În jurul fîntînilor e o forfotă continuă. Mereu vin sau pleacă oameni cu catiri purtați de frîu. La capătul unor frînghii, pe care animalele le trag, sînt prinse niște burdufuri de piele, cu ajutorul cărora se scoate apă din fîntînă.

Cîteva mii de asemenea fîntîni aprovizionează cu băutura vitală populația din oazele Ghardaia, Tuggurt, El-Oued etc., dînd viață tuturor lucrurilor făurite de oameni, iar aceștia, la rîndul lor, păzesc apa ca pe un bun sacru. Pînă nu de mult cel mai greu era de a descoperi locuri bogate în apă și de a săpa fîntîni. Acum, însă, problema s-a complicat. Din cauza sporirii numărului de fîntîni și a creșterii rapide a consumului de apă, nivelul apelor din straturile superioare ale solului a început să scadă. Încît, în multe alte localități consumul e strict reglementat.

Cei 700 000 de locuitori ai Saharei algeriene, care se indeletnicesc cu cultivarea de curmali și cu creșterea de cornute mici, primesc un substanțial ajutor din partea statului pentru îmbunătățirea tehnicii de săpare a fîntînilor. Hidrogeologii au prospectat pînă la mari

în stil ultramodern, în timp ce clădirea gării aduce cu o veche fortăreață musulmană.

„Șoseaua care duce de la Kuala Lumpur la Penang, în nordul țării, se întinde de-a lungul litoralului vestic. Drumul ba se pierde în junglă, ba urmează fidel linia coastei. Din mașină ni se perîndă prin fața ochilor orașe, sate, stații de benzină, panouri publicitare etc. Un singur lucru rămîne însă neschimbat: plantațiile de hevea, perfect aliniate de o parte și de alta a șoselei și, din cînd în cînd, grămezi de steril de la minele de cositor.

La un moment dat, șoseaua începe să urce. Tot mai des ni se ivesc în fața ochilor vechi citadele și temple, printre care celebrul Templu al Șerpilor. Prin fumul albăstrui de tîmîie, în acest lăcaș strălucesc impunătoare statui aurite ale lui Budha. Și pretutindeni mișună șerpi; se incolăcesc șuierînd în jurul statuiilor, al policandrelor, pe planșeu.

„Șerpi veninoși“ — avertizează o inscripție în engleză. Văzîndu-ne emoționați, un slujitor hindus, cu un turban savant aranjat pe cap, se grăbește să ne liniștească:

— Reptilele pe care le vedeți sînt absolut inofensive. Fumul de tîmîie, care plutește zi și noapte în templu, le menține într-o stare de semisomnolență. Pentru un dolar puteți chiar să vă fotografiați cu o cobra pe umăr...

După alte cîteva serpentine, peisajul exotic dispare, pentru ca în locul lui să țîșnească, în plină junglă, construcțiile oțelăriei Malaya-Yawata. După ce va începe să funcționeze cu toată capacitatea, întreprinderea, construită în colaborare cu compania japoneză „Yawata Iron and Steel“, va produce anual 120 000 tone de oțel...

Poartă maritimă a nordului țării, Georgetown este capitala statului și a insulei Penang. Ghizii se întrec în a descrie în culori cît mai frumoase această perlă a Orientului. Clima blîndă, plajele cu nisip auriu, hoteluri confortabile, o luxuriantă grădină botanică, un acvariu uriaș în care mișună pești exotici, marca și faleza ei splendidă, temple antice, parcuri atrag un mare număr de turiști. Extrem de amuzant e Parcul cu maimuțe din centrul orașului, în care sute de animale jucăușe pozează grațios în fața aparatelor fotografice, cerînd cu nemaipomenită îndrăzneală delicatese vizitatorilor. Dreptul de a primi daruri îl au însă, numai căpeteniile, care împart apoi bananele și alte fructe membrilor clanului lor.

La amiază, cînd o parte din școli își încetează cursurile, iar alta abia le începe, orașul freamătă de larma elevilor și incintă privirea cu diversitatea uniformelor școlare. Căci, conform tradiției, fiecare instituție de învățămînt are uniformă ei. Or, la Georgetown sînt sute de asemenea instituții, orașul bucurîndu-se de renumele unui important centru de învățămînt, în care vin să studieze tineri din țări vecine ca Tailanda, Laos, Birmania.

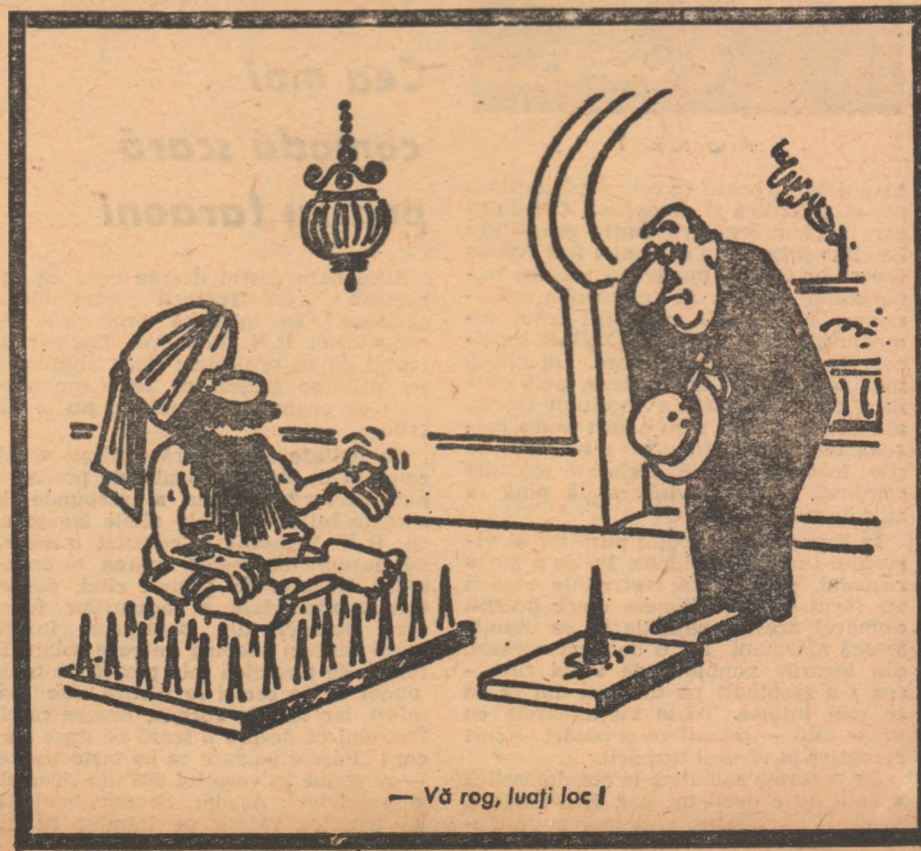
Lîngă orașul propriu-zis, bogat în vegetație și culori, se află un alt Georgetown, al marinarilor și docherilor. Sirenele remorcherelor, strigătele guturale ale hamallor, ordinele scurte ale șefilor de echipe din portul scotit pe bură dreptate una din porțile maritime ale țării, domină zgomotele obișnuite ale orașului.

V. Kulikov

MALAYEZIA

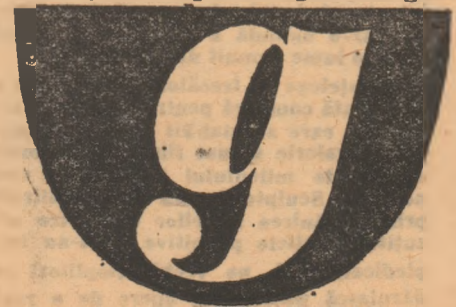
O perlă a Orientului

Vizitatorii care debarcă pentru prima oară la Kuala Lumpur sînt izbiți din primul moment de marea diversitate de stiluri arhitectonice, adevărat caleidoscop. Capitala Malayeziei pare alcătuită din cartiere tip din diverse țări asiatice: chinezești, indiene, malayez. Pînă și centrul orașului e un potpuriu în care se întîlesc toate stilurile: imobile aeriene, cu fațada de sticlă, se învecinează cu clădiri masive în stil victorian. Moscheea e construită

— Vă rog, luați loc!

globe
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Eterna poveste...

Foto : A.P.N.

CONSTATĂRI

Turbarea din nou în ofensivă?

După o lungă pauză, în care părea că s-a dat bătăuță, o recentă anchetă a Organizației mondiale a sănătății a stabilit o îngrijorătoare recrudescență a turbării. Ea și-a reluat atacurile în multe țări din Africa, Asia și America. În America Latină statistica a detectat peste 500 000 de bovine ucise anual de virusul turbării. Acum doi ani în Tailanda turbarea a secerat sute de vieți omenești. În Europa, focarele bolii sînt mai puțin active și au fost semnalate în 17 țări din 28.

La origine turbarea își alegea victimele numai printre animalele sălbatice. Existența citadină și-a început-o o dată cu dezvoltarea aglomerărilor urbane, în care oamenii au venit să locuiască însoțiți de cîinii lor. Vechii romani cunoș-

terose printre animalele domestice decât printre cele sălbatice. Ultimele, însă, sînt victime lipsite de apărare în fața neîndurătorului virus. Astfel, în Franța au fost depistate cazuri de turbare la iepuri și căprioare, iar în Germania Occidentală la porci mistreți, bursuci, șobolani, veverițe, vulturi, bufnițe, ciori, coțofene etc.

Cercetătorii din S.U.A. au demonstrat că „frontul” de răspîndire a turbării prin intermediul vulpilor poate fi străpuns dacă densitatea acestor animale este sub un exemplar la 250 de hectare. Din fericire, cazurile de contaminare directă vulpe — om sînt extrem de rare, dar contaminarea indirectă, prin una sau mai multe verigi intermediare (alte animale sălbatice sau cele domestice) nu-l de fel exclusă. Cu atît mai mult cu cît vulpea atinsă de turbare își modifică comportamentul și, renunțînd la proverbiala ei șiretenie, se apropie de viețuitoarele domestice ziua în amiaza mare. Acest mod de contaminare vizează în primul rînd bovinele și pisicile, al căror teren de vînătoare coincide de foarte multe ori cu cel al vulpii. Cîinii sînt mai puțin expuși, avînd mai puține șanse de a se întîlni cu vulpea.

A. Vedernikov

CIFRE DE AZI, CIFRE DE IERI

Cea mai comodă scară pentru faraoni

Știm oare destul despre ceea ce cunoșteau constructorii piramidelor egiptene? se întrebă profesorul leningrădean P. N. Remorov, intrigat de faptul că în proiectele unor absolvenți se întîlnesc greșeli pe care constructorii de acum cîteva milenii nu le făceau.

Ce unitate de măsură utilizau vechii egipteni în orientarea atît de precisă a piramidelor? Pentru a răspunde la această întrebare și la altele legate de ea, P. N. Remorov a cercetat o seamă de documente despre marea piramidă a lui Kheops. În primul rînd, despre forma piramidală a lăcașurilor funerare. Desenele din papirusuri înfățișează deseori snopuri de raze solare în formă de piramidă (ele pleacă dintr-un punct de pe cer și se respiră spre pămînt), iar textele vorbesc despre razele Soarelui ca despre o scară ce duce spre cer: „Pășesc pe raze ca pe niște trepte” — se spune în versetul 508 din „Textele piramidelor”. Așadar, Soarele, zeul Ra, își trimitea razele pe Pămînt ca fa-

raonul să urce pe ele ca pe o nesfîrșită scară. Piramida este deci simbolul drumului spre cer, spre Ra. Amplasarea sarcofagelor în piramidă arată că acest drum era închis pe muchia uneia din laturile piramidei.

Orășenii, adulții și copiii, urcă și coboară pe scări în fiecare zi. De cele mai multe ori n-au senzația că scările sînt incomode, pentru că treptele sînt calculate după lungimea medie a tălpii piciorului. Dar scara spre Soare, piramida, nu era destinată oamenilor de rînd, ci faraonului. De unde deducția profesorului Remorov că unitatea de măsură în construcția lăcașurilor funerare egiptene a fost lungimea tălpii faraonului. În cazul piramidei studiate unitatea de măsură ar fi fost deci talpa faraonului Kheops. Cum se poate însă deduce această dimensiune în unitățile de măsură în vigoare azi? Prof. Remorov a făcut calcule minuțioase, măsurînd în lung și în lat sarcofagul de granit al lui Kheops (mumia faraonului a dispărut demult), a comparat rezultatele cu studiile asupra mumii existente, a pînzel în care sînt înfășurate, a volumului ocupat de podoabe, și a obținut, în cele din urmă, două cifre care indică lungimea și lățimea corpului lui Kheops: 161 și 44 de centimetri (marele faraon a fost mic de stat și slab).

Cunoscînd înălțimea unui om, antropometria — știința raportului dintre dimensiunile corpului omenesc — permite calcularea dimensiunilor labei piciorului. Prof. Remorov a izbutit astfel să stabilească lungimea tălpii lui Kheops: 24,5 centimetri. Această unitate de măsură a servit — după părerea cercetătorului leningrădean — la construirea drumului pe care faraonul urma să se înalțe, după moarte, spre zeul Ra.

Prof. Remorov a descoperit și alte coincidențe între dimensiunile piramidei și cele ale tălpii faraonului. Suprafețele piramidei, de exemp'lu, sînt formate din două triunghiuri dreptunghice; lungimea fiecărei laturi se împarte exact la 24,5 centimetri și e formată din numere întregi. Aplicîndu-și calculele la piramida lui Khefren, prof. Remorov a găsit aceeași coincidență între dimensiunile ei și lungimea tălpii faraonului căruia i-a fost destinată.

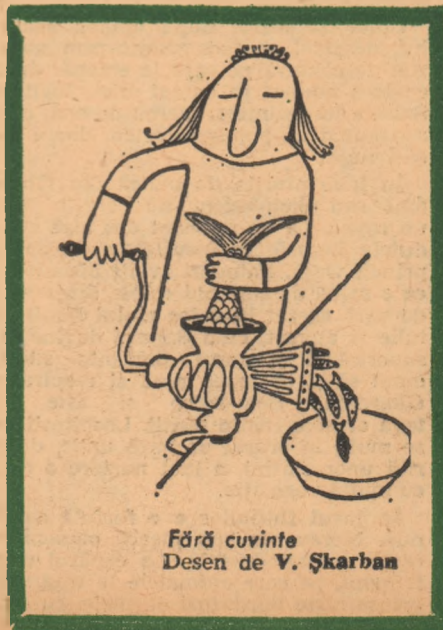
În matematică se știe că triunghiurile dreptunghice ale căror laturi sînt formate din numere întregi nu pot fi alcătuite la întîmplare. Egiptenii de acum aproape cinci milenii cunoșteau deci formule cu care calculau orice triunghi dreptunghic din cifre întregi. De unde și uimitoarea precizie în construcția piramidelor.

FĂRĂ CEAS

Ziua foarte lungă

O zi și o noapte care însumează 48 de ore... E oare posibilă modificarea tradiționalei unități de timp de 24 de ore, stabilită parcă de natură? Deocamdată nimeni nu intenționează s-o modifice. Cu totul întîmplător, însă, cercetătorii francezi care au participat la experiența din peștera Olivier, de lângă Nisa, au făcut o constatare surprinzătoare. Ei au observat că oamenii lipsiți de posibilitatea de a-și consulta ceasul ori de cîte ori simt nevoia și de a vedea alternînd lumina zilei cu întunericul nopții, adoptă, involuntar, un ritm nou de muncă și odihnă: lucrează 36 de ore și dorm 12 ore. Specialiștii în materie socotesc că această tendință a organismului uman ar putea fi utilă în zborurile cosmice de lungă durată.

(Din „Znanie-Sila”)

Fără cuvinte
Desen de V. Șkarban

...a varia
...a varia varia va
...a varia varia varia va
...a varia varia varia varia va
...a varia varia varia varia va
...a varia varia varia varia va
...a varia varia varia varia va
...a varia varia varia varia va

ISTORIA ÎN RELIEF

Oglinzile negre din Sarmiş

Trecătoarea Sarmiş s-a bucurat din totdeauna de o faimă ciudată. Nu pentru că se află într-un ținut singuratic, în apropiere de deșertul Kizilkum, sugrumată de stînci cu reflexe roșcate, cu formă bizară, ci pentru că, pe măsură ce înaintezi în trecătoare ai impresia că cineva te urmărește sau te privește țință. De fapt, impresia e justificată, căci trecătoarea are o populație a ei, o populație stranie, incrementată în stîncile din care s-a născut.

Un om înveșmîntat în zale, cu privirea cruntă, îl întîmpină pe călători de

O antilopă gravată în stîncă

la primii lor pași în trecătoare. Alături, o fiară ce nu figurează în manualele de zoologie. Are gîtul lung și capul mic, labe puternice și coadă de pisică. Un cal cu picioarele subțiri și nervoase stă gata să pornească în galop. Încă un personaj în zale, cu mina înclăștată pe sabia. Apoi un al treilea, al zecelea, al o sutălea.

O populație ciudată, cioplită în stîncile trecătorii acum cîteva mii de ani impresioară călătorii într-o tăcere desăvîrșită, cum se și cuvine unor stane de piatră. La toate acestea se mai adaugă imense oglinzi negre, înalte cît un stat de om (în realitate stînci bine șlefuite) în a căror adîncime întunecată se reflectă peisajul înconjurător și o mulțime de figuri. Dar nu cele din jur. Pe aceste stînci-oglinzi au fost desenate, după natură, scene de vînătoare și din viața de toate zilele. Păstrate intacte pînă azi, ele par să înfățișeze, ca într-o oglindă a timpului, crîmpele dintr-o lume demult dispărută.

Se înțelege că trecătoarea Sarmiş e o adevărată comoară pentru istorici și arheologi, care au stabilit că această originală galerie a luat ființă în ultimele secole ale mileniului I înaintea erei noastre. Sculpturile au fost realizate prin ciocnirea stîncilor cu pietre ascuțite. Unelele primitive nu i-au împiedicat, însă, pe vechii cioplitari să dăruiască posterității opere de o rară originalitate și în același timp un manual de istorie unic în felul lui.

Acuzata nr. 1

teau deja turbarea în cele două ipostaze ale ei, sălbatică și domestică. Cel dintîi care a făcut legătura dintre mușcătura de cîine și boală la oameni a fost Aulius Cornelius Celsus, medic din vremea împăratului August. El recomanda cauterizarea mușcăturii cu fierul roșu, remediu folosit și în secolul XVI de medicul francez Ambroise Paré. De altfel, pînă la vaccinul lui Pasteur, deci pînă în a doua jumătate a secolului trecut, arderea cu fierul roșu a fost unica metodă terapeutică împotriva turbării. Se știe, însă, că o dată declarată maladia continuă să fie nevindecabilă pînă în ziua de azi.

În Europa, principalul purtător al virusului turbării e vulpea. Pe de o parte războiul, pe de alta restricțiile vînării au făcut ca în ultimele două decenii numărul acestor animale să se înmulțească alarmant. Iar o dată cu aceasta, din locurile populate de vulpi turbarea s-a răspîndit pe teritorii din ce în ce mai întinse. Toate viețuitoarele cu sînge cald — mamifere și păsări — sînt receptive la virusul turbării.

De la forma sălbatică la cea domestică bolii nu e decît un pas. Deocamdată, cazurile de turbare sînt mai puțin nu-

Mata-Hari, in sfirșit descifrată!

(Urmare din pag. 4-a)

de acuzare și a condamnat-o la pedeapsa capitală.

Când i s-a citit sentința, Mata-Hari a exclamat: „E cu neputință!”

Guvernul olandez a adresat Franței o cerere de grațiere, dar fără rezultat. În dimineața zilei de 15 octombrie 1917, la ora 6,15, sentința a fost executată.

Din dosarul procesului reiese un singur lucru și anume că Mata-Hari nu avea scrupule în alegerea relațiilor ei. Asta-i tot. Acuzarea n-a putut prezenta nici o dovadă concretă care să ateste că ea ar fi desfășurat o activitate de spionaj împotriva Franței și totuși a condamnat-o la moarte. De ce?

În primăvara lui 1917, armata franceză suferise, din pricina lipsei de pregătire și a greșelilor făcute de comandanți, mari pierderi. Soldații erau nemulțumiți, se răzvrăteau. În aceste condiții, spionomania a atins asemenea proporții încît, curînd după procesul intentat lui Mata-Hari, a fost arestat sub acuzația de spionaj în favoarea Germaniei pînă și căpitanul Ladoux, șeful spionajului francez. Era nevoie de un țap ispășitor pentru a se abate atenția de la gravele probleme politice și militare ale zilei. Acest rol putea fi jucat numai de o figură celebră. Mata-Hari era foarte indicată pentru el. Aceasta a fost tragedia frumoasei dansatoare care a intrat fără voie în plasa rețelelor de spionaj.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

SILBERMAN ADELA — București: Rețeta pentru albirea feții (curățirea petelor) este: Rp. Perhidrol 10 g. Lanolină 100 g. Hidrarg. pp. alb 2 g. Zino oxid 5 g. D.S. extern.

L. M. — Tirnăveni: Nu impunem nici o limită de vîrstă corespondenților noștri! La 17 ani ai dv. ne-ați scris cu un spirit foarte matur. Trebuie să vă tratați înții tiroida. O hipertiroidie poate fi cauza slăbirii (și slăbiciunii) dv. Desigur, exercițiile fizice vă pot fi utile ca un adjuvant.

GIGI — București: Sînt fenomene datorite în mare măsură bolii și medicamentelor pe care le-a luat soțul dv. Ar fi util un examen endocrin și unul neurologia.

A.I.M. — Medgidia: Boala nu este transmisibilă! Dacă tratamentul medical nu a dat rezultate, consultați un chirurg pentru o eventuală operație.

POPA VALERIU — Buzău: Ne-ați făcut o analiză competentă a manifestărilor fiului dv. Considerăm că sînt fenomene tipice de pubertate și preadolescență care se vor remedia cu timpul. Un tablou complet al lor găsiți în lucrarea „Psihologia preadolescentului” de V. A. Krutetki și I. S. Lukin (Ed. Didactică și pedagogică) pe care vă recomandăm s-o citiți. Totuși, puteți face copilului dv. un examen neurologic și unul endocrin la policlinica infantilă de care aparțineți.

S.P. — 13. — Sibiu: Și de astă dată vă promitem că vom da curs solicitărilor dv., dar nu vă putem preciza termenul. Cît privește a doua întrebare, o vom adresa Institutului Meteorologic și dacă vom obține vreo lămurire o vom face cunoscută și dv. Vă mulțumim mult pentru caldele dv. aprecieri și pentru tonul prietenesc al scrisorii dv.

Cu 7 sticle goale...

predîndu-le la centrele de valorificare

IRVA

am cumpărat una plină!

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE BRĂILA

ȘOSEAUA VIZIRULUI

Produce și livrează pe bază de repartitie produse din stuf

- CARTON TRIPLEX
- CARTON DUPLEX
- CELULOZĂ PAPETARĂ
- CELULOZĂ PENTRU FIBRE ARTIFICIALE
- PASTĂ SEMICHIMICĂ

UZINA DE REPARAȚII GALAȚI EXECUTĂ

pe bază de repartitie și comandă fermă următoarele produse:

- agregate de pompare tip D. 108—12
- mașină de punctat electrică
- nicovale tip : 63 kgr, 100 kgr, 150 kgr
- role simple și duble S. 80
- diverse piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole.

O surpriză!
PE D.N. 28

S-A DESCHIS NOUA UNITATE A COOPERĂȚIEI DE CONSUM

Restaurantul
TREI IAZURI
ÎN LOCALITATEA MICLĂUȘENI-JUDEȚUL IAȘI

— Am niște arsuri, dragă!
Foto: I. Kapitanov (APN)

Poezia și viața

Nu de mult, la noi în fabrică s-a ținut o conferință despre Derjavin, venerabilul poet de acum două sute de ani.

După terminarea schimbului ne-am adunat cu toții în colțul roșu. Ne-am adunat și am așteptat. Mai întâi și-a făcut apariția tov. Cibirev, președintele comitetului nostru sindical, care ne-a spus câteva cuvinte despre conferință, un cunoscut critic literar. Apoi la tribună a urcat un moșnic simpatic, cu ochelari și barbison. Profesor universitar sută în sută. A început să ne vorbească despre poetul Derjavin. Trebuie să vă spun că a vorbit foarte interesant. Despre copilăria și adolescența poetului, despre concepția lui asupra vieții, despre opera propriu-zisă. Ne-a recitat poezii. O frumusețe de poezii. Într-un cuvânt, a fost o conferință grozav de frumoasă.

Eram cu toții numai urechi și nici nu ne-am dat seama când au trecut două ore încheiate.

În cele din urmă profesorul a rostit ultima frază și s-a așezat. Atunci a luat cuvântul tov. Cibirev:

— Dragi tovarăși! Dați-mi voie ca în numele nostru al tuturor să mulțumesc tovarășului profesor pentru expunerea sa atât de interesantă.

Am aplaudat din tot sufletul. Profesorul s-a inclinat și a spus:

— Vă mulțumesc, tovarăși! Poate că cineva dintre dumneavoastră are întrebări? Vă rog, nu vă sfiți!

Am tăcut, ne-am gândit. După un timp s-a ridicat maestrul Samsonov, din secția a doua, și a spus:

— Eu am o întrebare: când o să aibă în sfârșit și fabrica noastră o cantină? Profesorul a rămas cu gura căscată. Tov. Cibirev a tresărit și a spus:

— Ce-i Samsonov? Ce întrebare mai e și asta? Nu ești ia subiect!

— Ba sînt! a răspuns Samsonov. De patru luni ni se promite o cantină. Ne duceți cu zăhărelul. În pauză alergăm la dracu-n praznic să luăm ceva de-ale gurii. Pierdem o groază de timp. Când să-l mai citim pe Derjavin?

Tov. Cibirev s-a enervat și s-a răstit la maestrul:

— Sezi, Samsonov! Ne pui pe toți într-o lumină proastă în fața tovarășului profesor. Așadar, mă adresez din nou tuturor: dacă aveți de pus întrebări concrete, adică legate de poetul Derjavin...

Tăcere. După câteva minute maestrul Samsonov s-a ridicat din nou.

Tov. Cibirev l-a privit bănuitor și a spus:

— Vrei să întrebi ceva despre poetul Derjavin?

— Da, tovarășe Cibirev, despre Derjavin.

— Bine, întreabă.

Samsonov și-a trecut mina prin păr și a spus:

— Aș vrea să știu cum își organiza Derjavin ziua de muncă. Mă interesează în special cum își rezolva problema dejunului. Mînca la o cantină apropiată sau trebuia să călătorească un sfert de oră cu autobuzul?

Tov. Cibirev s-a făcut roșu ca para focului și a început să țipe:

— Îți bați joc de noi, Samsonov? Acum două sute de ani nu existau autobuze!

— Într-adevăr, nu existau autobuze, l-a răspuns calm Samsonov. Dar sînt convins că poetul Derjavin a izbutit să

rezolve această problemă cum trebuie și că mînca bine și pe îndelete în imediata apropiere a locului de muncă. Ceea ce a contribuit simțitor la creșterea productivității muncii sale.

În aceeași clipă s-a ridicat și profesorul și a spus:

— Tovarășul Samsonov are perfectă dreptate. Fără să fie un gurmand, poetul Derjavin știa să aprecieze o masă bună și-i plăcea s-o savureze în liniște. Iată, bunăoară, ce spune el într-o poezie...

Și profesorul ne-a recitat câteva strofe în care era vorba despre jambone trandafirii și supe cu stelute de aur, despre raci stacojii, plăcinte rumenite, icre de culoarea chihlimbarului, brizeturi și așa mai departe. Să-ți lase gura apă, nu alta!

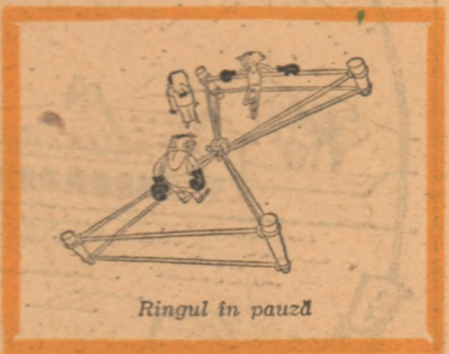
— Vă mulțumesc, tovarășe profesor. Vă mulțumesc că m-ați susținut, a luat din nou cuvântul Samsonov. Sînt de părere, tovarășe Cibirev, că după aceste versuri trăgăm înființării unei cantine la noi în fabrică ar însemna lipsă de respect față de memoria marelei poet rus Derjavin.

Tovarășul Cibirev s-a fisticit: — Ajunge, Samsonov! Bine, e clar. Miine o să discutăm în comitetul sindical problema cantinei. Și te rog să-l lași în pace pe Derjavin cînd vorbești de lucruri concrete. Așa... Hm... Mai aveți întrebări, tovarăși?

— Nu! a răspuns Samsonov. Sîntem lămuriți!

Apoi Samsonov ne-a spus: — Asta înseamnă legătura dintre poezie și viață. Pentru săptămîna viitoare ni s-a anunțat o conferință despre poetul Tutucev, așa că am să pregătesc o întrebare despre creșă...

G. Gorin

Ringul în pauză

Simboluri și asociații

Arta cinematografică modernă se adresează unor spectatori din ce în ce mai spiritualizați. Vremea noastră este vremea simbolurilor și asociațiilor. Cinești au înțeles, în sfârșit, că omul are nevoie de ceva mai mult decît de hrană și de îmbrăcăminte. Are nevoie și de subtexte.

Din observațiile mele personale mi-am dat, însă, seama că mai e necesară o muncă asiduă atît pentru formarea spectatorilor, cît și a regizorilor de film. Mai există, de pildă, regi-zori care duc de naș spectatorii. Nu

se găsește însă nimeni care să-i ducă de mînd, ceea ce-i face să orbeciască în sala întunecată în căutarea unui loc. Mai sînt spectatori care sînt nevoia de a bea o ceașcă de cafea pentru a nu ațipi în sală sau de a citi cronicile de film pentru a se convinge că n-au înțeles ceea ce au înțeles, dar au înțeles ceea ce n-au înțeles. Această convingere nu face decît să le sporească efortul de a înțelege ceea ce trebuie să înțeleagă. Ei încearcă din răzputeri să intuiesc subtextul, așa cum cîinii de vînătoare se străduiesc să prindă vînatul. În goana lor după subtext li se întîmplă chiar să blesteme ceașca de cafea care nu-i lasă să se cufunde într-o dulce toropeală. Toate aceste eforturi reunite se fac simțite în scîrșitul scaunelor, semn cert că spectatorii justifică întru totul încrederea pe care producătorii de filme o au în capacitatea lor de înțelegere.

Dar să ne închipuim că pe ecran apare una din cauzele acestui zbucium. O gîscă. Dacă mai înainte apariția unei gîște n-ar fi însemnat decît apariția unei gîște, astăzi asemenea semnificație ar fi socotită primitivă și vulgarizatoare. Căci în limbajul simbolurilor gîsca poate însemna salvarea dintr-o situație grea (vezi Roma antică), iar cel al asociațiilor ne face să ne gîndim la șase ruble (abstracția se concretizează). Făcînd o legătură între simbol și asociație, rezultă că șase ruble pot fi salvatoare. Dar n-ai apucat să rezolvi bine această enigmă, că survine alta nouă: lingă gîscă apare o vacă. Și numai decît trebuie să intuiești, în minimum de timp posibil, ce simbolizează acest animal domestic. În India vaca e un animal sfînt. Să fie vorba de ceva sacru, intangibil? Dar asociația?! Mamma mia! În timp ce spectatorul mai raționează febril, din iazul care se vede undeva în dreapta fișnește o broască. Hm! O

Un nou semn de circulație
Desen de V. Tilmán

broască. Ceva viscos, moale, rece, deci din punct de vedere asociativ nicicum tare, fierbinte... Dumnezeu! Fierbinte! Nu cumva acasă a rămas fierul de călcat în priză? În acest caz concretizarea aduce mari fîloase spectatorilor. De unde concluzia că învățarea limbajului simbolurilor și asociațiilor e neapărat necesară spectatorilor de cinema.

Or, poate că eu n-am înțeles ce era de înțeles în unele subînțelesuri?

V. Jilinskaite

Galanterie și mărunțisuri

...Și atunci, el n-a stat mult pe gînduri o rublă la casă și a dat să mă sărute. Nu te supăra, dragă, mi-a zis, v-am spus că momentan lipsește, n-am putut veni. Am avut mult de lucru. Fără dungă. Ce-o fi avut de lucru? Numărul douăzeci și unu. Și ce a făcut cu banii? Olițele sînt din masă plastică. Înțelegi? Apoi a început să se dezbrace, stai la rînd și pe urmă întrebă, și-a scos cravata, cămașa. Atunci a sărit mama din import, cum o să fie altfel? și i-a spus „dă-mi cămașa pentru ten uscat să țî-o spal”. Așa l-am cocoloșit câteva zile din fire supraelastice și totul a mers strună. Katea! Nu mai elibera bonuri pentru mănuși de piele! Nu se îmbăta, nu venea tîrziu. Nu se încearcă, tovarășe! Mama se uita la noi galeș nu puneți valiza pe teighea! Sărmana de ea, își zicea loțiunea din zeamă de castraveți că s-a cumîntit. Ce să-ți mai arăt? Sînt absolut la fel!

Îți spun sincer, crede-mă, eu n-am crezut nici o clipă de cîte ori să repet că nu se încearcă? că are să se îndrepte și nici nu l-am iubit. Casa!

• umor •
• umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •

Te-am rugat să nu eliberezi bonuri pentru mănuși de piele! Și ce-i dacă-l cunosc demult? Nu se ambaleză. Am să-l dau afară, cincizeci de copeici, nu-mi trebuie! Nu, Neva e douăzeci și cinci. Mama nu-i de acord, mă sfătuieste toate sînt la fel, în dungă să mai rabd. Dacă-i vorba așa, n-are decît să aibă dînsa grijă da, da, din import de beșivanul ăsta. Ba încă îmi reproșează, nu, nu se vind cu bucată că de ce povestesc la toată lumea. Zece într-un pachet. Parcă eu am cui povesti, bărbătești, numărul opt, sînt singură cuc. Nu, n-avem. Bine cel puțin că ai venit să mă vezi, cu model, ajurați, numai ție îți pot spune ce am pe suflet cu elastic, iar uncori și Katiel casierita noastră ăștia-s cu fermoar e o fată bună. Două ruble cincizeci perechea.

Vrei să-ți fac cunoștință cu el? Optzeci de copeici. Păcat, poate v-ați înțelege, „Zefir”, „Pufuleț”, „Zori trandafirii”, ai și spațiu suficient. Mai gîndește-te. Nasturii sînt în dreapta, unde-i căutați? Mă rog, dacă nu vrei... Treci mîine pe la mine, sînt întotdeauna singură. N-avem măsuri atît de mari. Poftim? Nu te aud! Nici nu mă gîndesc. Am răbdat destul. Douăzeci și cinci, fabricați la noi. Katea, mă auzi? A fost Svetlana pe aici, cică să mai am răbdare. De o jumătate de oră mă pisezi, tovarășe! Am să-l dau afară cît ai bate din palme. Nu cu dumneata am vorbit, nu mai face pe sensibilul! Ascultă, Katea! Ce-ar fi totuși să mai rabd un timp? Zău dacă știu cum e mai bine. O rublă optzeci. Mai repede, Katea, toți sînt grăbiți. Îmi smulg marfa din mînd. Nimeni n-are timp să stea de vorbă cu un om necăjit. Parcă-s fugăriți. Și eu să răspund politicos că nu cu dumneavoastră am vorbit. Katea! Fă un bon pentru o pereche de mănuși de piele bărbătești. Am să-l dau afară fără mănuși. Ne mai șosesc din cînd în cînd. M-am hotărît. Să mă țînă mînt. Sutiene numai numărul patru.

D. Șașurin

— De băutura m-am lăsat, dar de obiceiu ăsta nu mă pot dezbara.